



jamk

Lapsen yksilöllinen kohtaaminen kiertävän sijaisen näkökulmasta varhaiskasvatuksessa

Hanna Aho

Marjanen Mira

Opinnäytetyö, AMK

Joulukuu 2023

Sosionomin tutkinto-ohjelma

Aho, Hanna & Marjanen, Mira

Lapsen yksilöllinen kohtaaminen kiertävän sijaisen näkökulmasta varhaiskasvatuksessa

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Joulukuu 2023, 44 sivua

Sosionomin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada selville millaisia kokemuksia ja näkemyksiä kiertävällä sijaisella on lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää myös, miten lapsen yksilöllinen kohtaaminen näkyy kiertävää sijaisuutta tekevän sijaisen toiminnassa varhaiskasvatus arjessa. Lapsen yksilöllisen kohtaamisen toteutumista ja tärkeyttä lapsen kasvuille ja kehitykselle on käsitelty aikaisemmin useissa tutkimuksissa. Opinnäytetyö nostaa esille vähemmän tutkimuksissa esillä olleen kiertävän sijaisen näkökulman. Varhaiskasvatuksessa on havaittavissa resurssipulaa ja muutos on lisännyt kiertävien sijaisten tarvetta varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja tutkimusmenetelmänä käytettiin lomakekyselyä. Lomakekyselyn vastaajia olivat kiertävää sijaisuutta varhaiskasvatuksessa tekevät henkilöt. Opinnäyte-työn tutkimusaineisto kerättiin Webropol-kyselyä, johon vastaajat saivat vastata anonyymisti. Vastauksia saatiin kuudeltatoista (16) vastaajalta. Vastaukset analysoitiin laadullisen tutkimuksen keinoin sisällönanalyysin menetelmin aineistolähtöisesti.

Tulosten perusteella kiertävät sijaiset kokivat, että heidän oma ammatillisuutensa oli riittävän hyvää lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa. Vastaajien näkemysten perusteella sijaisuudella ei ollut vaikutusta lapsen yksilöllisen kohtaamiseen laatuun vaan haasteiksi yksilölliselle kohtaamiselle nousi ajanpuute ja lapsimäärällisesti suurentuneet varhaiskasvatusryhmät. Sijaiset kokivat, että heillä ei ole riittävästi aikaa rauhalliseen ja läsnä olevaan kohtaamiseen lasten kanssa työpäivän aikana. Erityisesti aikaa toivottiin pukemistilanteisiin ja yhteisiin jutustele hetkiin. Vastauksissa korostui toive lapsimäärällisesti pienemmistä varhaiskasvatusryhmistä. Lapsen yksilöllinen kohtaaminen näyttäytyi sijaisten työarjessa energiaa tuovana, empaattisena vuorovaikutuksena ja lasten tunnetilojen huomiointina.

Avainsanat (asiasanat)

Varhaiskasvatus, yksilöllinen kohtaaminen, työyhteisö, ammatillisuus, kasvun ja kehityksen tukeminen **Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)**

-

-

Aho, Hanna & Marjanen, Mira

Individual encounters with children in early childhood education and care from the perspective of a substitute doing a rotating substitute

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, December 2023, 44 pages

Degree Programme in Social Services. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The purpose of the thesis was to find out what kind of experiences and views rotating substitutes have on individual encounters with children in early childhood education. The aim of the study was also to find out how the child's individual encounters are reflected in the activities of a substitute performing a rotating substitute in everyday early childhood education. Previous studies have examined the importance of considering child in relation to the child's well-being and development. The thesis highlights the circling vicarious point of view that has been present the less studies. In early childhood education, there is a shortage of personnel, and the need has been met by hiring rotating substitutes.

The thesis was carried out as a qualitative study and used research method was a questionnaire. The questionnaire was carried out as a Webropol survey, in which the respondents were allowed to answer anonymously. There were 16 individual respondents, and they were. The answers were analysed by means of qualitative research using hermeneutic methods.

Based on the results, the rotating substitutes felt that their own professionalism was good enough in individual encounters with the child. Thus, substitute rotation had no effect on the quality of the child's individual encounter and the biggest challenges for individual encounters were the lack of time and the increased size of early childhood education groups. The substitutes felt that they did not have enough time for a peaceful encounter with the children during the working day. They wanted more time for dress up situations and time for chatting together with the child. The responses emphasized clear wish for smaller early childhood education groups and care groups in terms of the number of children. The child's individual encounters were reflected in the substitutes' everyday work as energizing, empathizing inter-action and attention to the children's emotional states.

Keywords/tags (subjects)

Early childhood education, individual encounter, work community, professionalism, support for growth and development

Miscellaneous (Confidential information)

-

Sisältö

1 Johdanto	3
2 Lapsen kohtaaminen varhaiskasvatuksessa	4
2.1 Vuorovaikutuksellinen kohtaaminen	4
2.2 Yksilöllinen kohtaaminen.....	5
3 Lapsi yksilönä varhaiskasvatuksessa.....	6
3.1 Yhdenvertaisuus	6
3.2 Yksilölliset tarpeet	6
3.3 Temperamentin vaikutus	7
4 Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen	8
4.1 Kohtaamisen merkitys lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.....	8
4.2 Kohtaamisen laadun arviointi.....	10
4.3 Kohtaamisen tavoitteet lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta	11
5 Varhaiskasvatus.....	12
5.1 Varhaiskasvatussuunnitelma	12
5.2 Varhaiskasvatuksen rakenne.....	14
5.3 Työyhteisö.....	15
5.4 Sijainen	16
6 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tehtävät	17
6.1 Tutkimuksen tarkoitus	17
6.2 Tutkimuksen tavoitteet.....	17
6.3 Tutkimustehtävä	18
6.4 Aikaisemmat tutkimukset.....	18
7 Tutkimusmenetelmä.....	21
7.1 Tutkimuksen toteutus.....	21
7.2 Aineiston koostaminen	23
7.3 Aineiston analyysi.....	24
8 Tulokset.....	26
8.1 Vastaajien perustiedot.....	26
8.2 Henkilötekijät.....	27
8.3 Resurssi- ja rakennetekijät.....	28
9 Johtopäätökset.....	29
10 Kehittämistyön tai tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	32
11 Pohdinta.....	34

Lähteet	37
Liitteet	41
Liite 1. Kyselylomake	41
Liite 2. Kyselyn saatekirje	45

Taulukot

Taulukko 1, Analysointiluokitus	25
---------------------------------------	----

1 Johdanto

Varhaiskasvatusala on kokenut suuria muutoksia. Laakso (2023) avaa asiaa Ylen artikkelissa, joka käsitteli perheiden yksilöllisten tarpeiden muutoksista johtuvaa tarvetta varhaiskasvatus palveluille ja lisääntyneitä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää (Laakso 2023). Kasvavien lapsiryhmien ja siitä seuranneen lisääntyneen työvoiman tarpeen muutokseen on vastattu käyttämällä varhaiskasvatusyksiköissä kiertäviä sijaisia. Varhaiskasvatuksessa kiertävä sijainen voi olla vakituisesti yhdessä tai useammassa yksikössä toimiva sijainen tai satunnaisia sijaisuuksia tekevä sijainen.

Sijaisena työskentelevät kohtaavat työssään lapsia varhaiskasvatusikäisistä esiopetus ikäisiin.

Opinnäytetyö keskittyy kuvaamaan lapsen yksilöllistä kohtaamista varhaiskasvatuksessa työskentelevän kiertävän sijaisen näkökulmasta. Opinnäytetyössä kohderyhmä valikoitui kiertävät sijaiset, jotka työskentelivät vähintään kahdessa eri varhaiskasvatusyksikössä sekä yksiköiden ryhmissä ja heillä oli enintään 6 kuukauden määräaikainen työsopimus tai heillä ei ollut ollenkaan työsopimusta sijaispäivien ulkopuolella. Näkökulmalla opinnäytetyössä tarkoitetaan kiertävän sijaisen näkemyksiä, heidän asenteitaan, suhtautumista ja käsityksiä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tutkimusosa käsittelee kiertävien sijaisten omiin kokemuksiin ja havaintoihin perustuvaa tietoa. Aihe on tärkeä, sillä jokaisella lapsella on oikeus tulla kohdatuksi ja nähdyksi omana itsenään (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 22). Aihe on rajattu koskemaan kiertävien sijaisten asiantuntijuutta lapsen yksilöllisen kohtaamisen näkökulmasta.

Opinnäytetyö on toteutettu laadullista tutkimusotetta hyödyntäen, jossa on mukana määrällisiä piirteitä. Laadullisen tutkimuksen keinoin selvitettiin valitun kohderyhmän näkemyksiä ja kokemuksia lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa ja tuloksia analysoitiin sisällön analyysin menetelmin. Meillä oli kokemusta varhaiskasvatusarjessa toimimisesta niin harjoittelijan, sijaisen kuin työntekijänkin näkökulmasta ja laadullinen tutkimus mahdollisti meille laajan reflektoinnin ja valitun kohderyhmän näkemyksen korostamisen ja painottamisen. Opinnäytetyössä määriteltiin käytettäväksi sanaa työntekijä, kun viitataan henkilöön, joka työskentelee varhaiskasvatuksessa, joissain tilanteissa työntekijä sana korvaantui sanaksi aikuinen, silloin opinnäytetyössä viitataan yleisesti aikuisiin henkilöihin.

Opinnäytetyön tietoperusta muodostui käsitteiden varhaiskasvatus, yksilöllinen kohtaaminen, työyhteisö, ammatillisuus, kasvun ja kehityksen tukemisen ympärille. Opinnäytetyön teoriapohjan tiedonhakuun käytettiin Finna, Julkari, Finlex[®] Internet -palvelua sekä Google Scholar -hakupalvelua.

Opinnäytetyössä lähteinä käytettiin artikkeleita, kirjoja ja aiheeseen liittyviä lakeja.

2 Lapsen kohtaaminen varhaiskasvatuksessa

2.1 Vuorovaikutuksellinen kohtaaminen

Merkityksellinen kohtaaminen tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Mattila (2011, 18) linjaa, että hyvä kohtaaminen on liitännässä siihen, miten ihminen arvostaa ja kunnioittaa muita ihmisiä sekä miten hän pitää muista ihmisistä huolta. Kun lapsi kohdataan yksilöllisesti, niin silloin häntä katsotaan silmiin, hänelle ollaan läsnä sekä hänen ajatuksistaan ja mielipiteistään ollaan aidosti kiinnostuneita (Mattila 2011, 18.)

Lapsen kohtaamisen laatuun ja vuorovaikutuksellisen yhteyden muodostumiseen vaikuttaa vahvasti nonverbaalinen viestintä. Lasten kanssa toimiessa sanaton, ilmeistä ja eleistä koostuva viestintä on merkittävä tekijä luottamuksen rakentumisessa. Lapset aistivat herkästi aikuisten sanattomia, ilmeistä ja eleistä koostuvia viestejä. Lapset päättelevät aikuisten nonverbaalisen viestien kautta, millaisia he ovat sekä millaista heidän toimintansa on. Silloin, kun aikuinen ja lapsi ovat keskenään vuorovaikutuksessa, niin lapsi pohtii myös sitä, millainen hän on verrattuna aikuiseen. Lapsen vuorovaikutussuhde, rakentuu myös kielellisen ja kehollisen kohtaamisen kautta ja näin ollen korostaa näiden kaikkien yhteisvaikutusta yhteyden muodostamisessa (Ahonen 2015, 49.)

Kohdatessaan lapsen ensimmäisen kerran työntekijältä pitää löytyä uteliaisuutta sekä aitoa halua tutustua lapseen. Työntekijän tehtävänä on tehdä kohtaamisesta sellainen, että lapsi tuntee olonsa turvalliseksi sekä hyväksi. Työntekijä voi aloittaa lapsen yksilöllisen kohtaamisen juttelemalla lapselle, katsomalla lasta silmiin tai tuomalla omat ilmeet sekä eleet lapsen kohtaamiseen mukaan. Lisäksi työntekijä saattaa aloittaa myös lapsen kohtaamisen esimerkiksi pyyhkimällä lapsen poskelta kyyneleet. Lapsen yksilöllinen kohtaamisessa tärkeää on se, että työntekijä kuuntelee mitä

lapsella on hänelle sanottavaa. Tärkeää on myös se, että työntekijä on lempeä sekä tuo lapselle ilmi, että hän haluaa aidosti kuulla, millaisella mielellä lapsi on. Kohdatessaan lapsen yksilöllisesti työntekijä voi luoda lapseen yhteyden, joka on perustana sille, että lapsi pystyy luottamaan aikuiseen. Aikuisella on aina päävastuu siinä, että lapsi kokee olevansa turvassa, kun lapsi ja aikuinen kohtaavat toisensa (Mattila 2011, 15-18, 23.)

Aikuisen ja lapsen vuorovaikutus tilanteissa työntekijä määrittää kohtaamisen luonteen ja toiminnallaan mahdollistaa lasta huomioivan kohtaamisen tai torjuu lapsen yrityksen tulla kohdatuksi (Mattila 2011, 24.) Kallialan (2008, 257) mukaan varhaiskasvatuksessa olevan lapsen yksilöllisen kohtaamisen lähtökohtana on se, että työntekijät huomioivat jokaisen varhaiskasvatuksessa olevan lapsen yksilölliset tarpeet. Merkityksellistä on se, että työntekijät vastaavat lapsen erilaisiin tunteisiin sekä myös aloitteisiin, joita lapsilta tulee. Keskeisintä lapsen kohtaamisessa on kuitenkin se, että työntekijät ovat aidosti läsnä lapselle (Kalliala 2008, 257).

2.2 Yksilöllinen kohtaaminen

Kun työntekijä haluaa kohdata lapsen yksilöllisesti, on, merkityksellistä jutteleeko työntekijä lapsen kanssa, vastaako työntekijä lapsen tekemiin aloitteisiin ja kuunteleeko työntekijä aidosti, millaisia ajatuksia lapsella itsellään on (Ylikörkkö 2022, 81, 85.) Lapsen yksilölliseen kohtaamiseen vaikuttaa muistaako työntekijä, että jokainen lapsi on oma yksilönsä ja persoonansa. Jos työntekijä muistaa kohdata jokaisen lapsen omana yksilönä, niin silloin lapsi tulee hyväksytyksi sellaisena kuin hän on. Lapselle annetaan mahdollisuus toimia, sillä tavalla, jonka lapsi itse kokee luontaisena. Lisäksi lapselle annetaan mahdollisuus kertoa työntekijälle, että minkälainen hän on omasta mielestään. Jos työntekijä kohtaa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen vain työn kohteena ja siten, ettei huomioi lasta yksilöllisesti, niin lapselle voi tulla tunne, ettei häntä haluta kuunnella ja hän ei ole arvokas (Mattila 2011, 31.)

Työntekijältä vaaditaan sensitiivisyyttä, jotta hän pystyy kohtaamaan lapset yksilöllisesti sekä havaitsemaan, että millaisia asioita kukakin lapsi varhaiskasvatuksessa tarvitsee. Jos työntekijä on sensitiivinen, niin hän aistii helposti, millaisia tunteita lapsella on, sekä lisäksi ymmärtää mitä lapsi tarvitsee juuri milläkin hetkellä. Näin ollen työntekijä pystyy vastaamaan siihen mitä lapsi tarvitsee. Työntekijän tulee olla tietoinen myös siitä, millä tavoin hän toimii kunkin lapsen kanssa ja miksi. Jos

työntekijä toimii vain sattumanvaraisesti ja oman mielen mukaan ilman, että hän ottaa lapsen yksilöllisesti huomioon, niin tällöin hänen toimintansa keskiössä ei ole varhaiskasvatuksessa oleva lapsi, vaan hän itse (Kalliala 2008, 68.) Työntekijän täytyy huomioida lapsen osallisuus. Kun työntekijä kohtaa lapsen yksilöllisesti, niin silloin on tärkeää, että lapselle välittyy tunne, että hänet nähdään yhtenä jäsenenä varhaiskasvatuksessa, jolla on mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatuksessa oleviin asioihin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022, 34.)

3 Lapsi yksilönä varhaiskasvatuksessa

3.1 Yhdenvertaisuus

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmät koostuvat erilaisista lapsista, joista jokainen on oma yksilönsä. Lapsiryhmässä lasten yksilöllisyys näyttäytyy siten, että kaikki lapset eivät ole toistensa kanssa samanikäisiä, samaa sukupuolta, heillä ei ole samanlaisia taitoja tai kulttuuritaustaa tai he eivät puhu samaa kieltä. Yksilöllisyys voi myös näyttäytyä siten, että lapsilla voi olla jonkinlaisia toiminnallisia rajoitteita tai lapsi on vammainen. Lisäksi lasten yksilöllisyys näyttäytyy siten, että jokainen lapsi suhtautuu eri tavalla eri asioihin. Lapsen temperamentti, persoonallisuus sekä millainen lapsi on luonteeltaan muodostavat lapsen yksilöllisyyden sekä sen, ettei hän ole kenenkään toisen ihmisen kanssa samanlainen (Raina & Haapaniemi 2005, 39.)

Varhaiskasvatuksen täytyy edesauttaa jokaisen varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tasa-arvoa sekä sitä, että lapset ovat toistensa kanssa yhdenvertaisia. Varhaiskasvatuksen täytyy olla ehkäisemässä sitä, etteivät lapset syrjäydy. Varhaiskasvatuksessa ollessaan lapsella on oltava mahdollisuus siihen, että hän pystyy parantamaan omia taitojansa sekä tekemään erinäisiä päätöksiä siitä huolimatta minkä sukupuolinen lapsi on, mikä lapsen kulttuuritausta on sekä mistä maasta lapsi on kotoisin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 16.)

3.2 Yksilölliset tarpeet

Lapsen oma persoonallisuus sekä temperamentti ovat liitännässä siihen millaisia yksilöllisiä tarpeita lapsella on. Lapsen yksilölliset tarpeet nousevat myös siitä, miten lapsi elää sekä miten hän on kehittynyt. Se minkä ikäinen lapsi on sekä miten lapsi on kehittynyt vaikuttavat siihen millä tavoin

hän toimii erilaisissa tilanteissa varhaiskasvatuksen arjessa sekä millaista tukea sekä apua hän työntekijältä tarvitsee. (Mattila 2011, 23.)

Lapsen yksilöllisiä tarpeita voidaan tukea varhaiskasvatuksen arjessa. Lapsi on oikeutettu saamaan yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Eri tuen muodot mahdollistivat sen, että lasta tuetaan yksilöllisesti ja hänen tarvitsemansa asiat huomioidaan siten, että ne tukevat lapsen yksilöllistä kehittymistä, uusien asioiden opettelua sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun lasta tuetaan oikealla tavalla, niin tällöin jo ilmaantuneet ongelmat eivät pääse kasvamaan isommiksi ongelmiksi eikä lapsi pääse syrjäytymään (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 58.) Lasta pystytään tukea vuorovaikutuksen ja kohtaamisen näkökulmasta kommunikointia tukevilla menetelmillä kuten esimerkiksi: kuvilla, tukiviittomilla tai erilaisilla teknologisilla ratkaisuilla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 58, 66.)

3.3 Temperamentin vaikutus

Työntekijän on tärkeää tiedostaa kohdatessaan lapsia varhaiskasvatuksessa, että lapsen käytöksen pohjalla saattaa vaikuttaa erilaisia temperamentin ominaisuuksia. Keltikangas- Järvinen (2004, Temperamentin luonnehdintaa) määrittelee temperamentin siten, että temperamentti on ominaisuus, joka jokaisella ihmisellä on jo syntyessään. Ihmisen temperamentilla on vaikutusta siihen, millä tavoin ihminen missäkin tilanteissa toimii sekä millä tavoin hän reagoi eri asioihin. Keltikangas- Järvisen (2004) mukaan tutkijat Thomas ja Chess ovat tutkineet temperamenttia, jonka pohjalta he ovat kehittäneet oman temperamenttiteorian. Thomasin ja Chessin temperamenttiteoria koostuu eri temperamenttipiirteistä, joita on yhdeksän erilaista ja niitä ovat: *”aktiivisuus, rytmisyys, lähestyminen tai vetäytyminen uusissa tilanteissa, sopeutuminen, reaktioiden voimakkuus, mieliala, vastauskynnys, pitkäjännittyneisyys ja häirittevyys”*. Edellä mainittujen temperamenttien perusteella voidaan jaotella kolme temperamentti tyyppiä, jotka eroavat toisistaan. Eri temperamenttityypit koostuvat temperamenteista, joita ovat: *”vaikea, helppo ja hitaasti lämpenevä”* (Keltikangas- Järvinen 2004, Thomasin ja Chessin käsitys temperamentista.)

Lapsi, jonka temperamenttia luonnehditaan helpoksi, on sellainen, jolla on hyvä suhtautuminen uusiin asioihin, jotka eivät ärsyynny helposti, sopeutuvat helposti erilaisiin muutoksiin ja jonka mieli on pääosin positiivinen. Thomasin ja Chessin tutkimuksen mukaan 40 prosenttia heidän

tutkimuksessaan olevista lapsista on temperamentiltaan helppoja. Lapsi, jonka temperamenttia luonnehditaan hitaasti lämpeneväksi, on sellainen, joka on useimmiten aika hiljainen ja lapsen oma suhtautumisensa uusiin asioihin ei ole positiivista eikä nopeaa. Thomasin ja Chessin tutkimuksen mukaan 15 prosenttia heidän tutkimuksessaan mukana olevista lapsista oli temperamentiltaan hitaasti lämpeneviä. Vaikean temperamentin omaavan lapsen suhtautuminen uusiin asioihin ei ole nopeaa eikä positiivista. Lisäksi vaikean temperamentin omaava lapsi ärsyyntyy helposti sekä vetäytyy eri toiminnoista herkästi. Thomasin ja Chessin tutkimuksen mukaan 10 prosenttia tutkimuksessa olevista lapsista oli temperamentiltaan vaikeita. (Keltikangas- Järvinen, 2004, Helppo temperamentti, Hitaasti lämpenevä temperamentti, Vaikea temperamentti.)

4 Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen

4.1 Kohtaamisen merkitys lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle

Wihersaari (2011) korostaa kohtaamisen merkitystä kasvatuksessa ja oppimisessa. Wihersaaren sanoin kasvatusta on ”kasvamaan saattamista” mikä osaltaan kuvaa prosessin myötä tapahtuvaa jatkuvaa muuttumista, mukautumista ja sitä kautta tapahtuvaa kehitystä ja oppimista (Wihersaari 2011, 84-87). Kohdatessaan lapsia varhaiskasvatuksessa työntekijä rakentaa kuvan lapsen kasvun ja kehityksen vaiheista huomioimalla lasta ja hänen toimintaansa. Sensitiivinen lapsen yksilöllisyyden huomioiva kohtaaminen vaatii ymmärrystä lapsen kasvun ja kehityksen vaiheista. Kalliala (2008) toteaa sensitiivisesti lasta huomioivan aikuisen omaavan kyvyn tunnistaa herkästi lapsen tunnetiloja (Kalliala 2008, 68). Tunteiden tunnistaminen on tärkeää, sillä Törmälehto (2021) toteaa Ojasen (33) selventävän tunteiden olevan yhteydessä lapsen kognitiivisiin toimintoihin, käyttäytymiseen ja motivaatioon (Törmälehto 2021, 33).

Aikuisen toiminta vaikuttaa lapseen samoin kuin lapsen toiminta aikuiseen näin ollen voidaan todeta vuorovaikutuksen olevan jatkuvaa ja vastavuoroista. Vuorovaikutussuhteita tutkimalla huomattiin, että lapset omaksuvat tietoja ja taitoja sosialisoidumalla, käyttäytymismallien perusteella. Yhteyksiä lapsen toiminnan ja käytöksen määritelmiin etsittiin osapuolten vuorovaikutussuhteista (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila. 2006, 311.)

Reunanen puolestaan nostaa esille (2017, 20) vuorovaikutussuhteissa korostuvan persoonallisten tekijöiden, ihmisen käyttäytymisen ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutusprosessia suhteessa lapsen kykyyn omaksua taitoja (Reunanen 2017, 20-21.)

Kalliala (2008) painottaa, että sensitiivisesti lapsia huomioiva työntekijä ymmärtää, milloin lapsi tarvitsee tukea toimintojensa suorittamiseen ja milloin voi vetäytyä tarkkailemaan tilanteen sujumista (Kalliala 2008, 68-69.) Ymmärtääkseen lapsen yksilöllisiä tarpeita tulee lapsen kasvu ja kehitys nähdä yksilöllisenä ja ainutlaatuisena prosessina. Kehitysvaiheissa on kuitenkin tiettyä jatkumoa, jonka sisäistäminen tukee lapsen ainutlaatuisuuden huomioivaa vuorovaikutusta. Kehityspsykologi Jean Piaget määritteli jatkumoa lapsen kykyä mukautua ympäristön kanssa vuorovaikutukseen. Lapsi kykenee omaksumaan uusia taitoja ja oppimaan sulauttamalla (assimilaatio) uutta jo oppimaansa ja mukauttamalla (akkomodulaatio) tätä tilanteen vaatimalla tavalla uudeksi toiminnoksi (Nurmi, ym. 2006, 19.)

Nurmi korostaa Piagetin luonnehtineen lasta aktiiviseksi tutkijaksi, jonka kehitys käynnistyy lapsen sisäistä kokemusmaailmasta ja perustuu konkretiaan, kokeiluun ja lapsen omaan aktiivisuuteen (Nurmi, ym. 2006, 86-88.) Ojala niin ikään toteaa (2020) Piaget korostaneen, että lapsella ei ole perittyjä valmiita ominaisuuksia oppia vaan kaikki oppiminen tapahtuu ympäristön kanssa reagoimalla (Ojala 2020, 28). Kun taas Niemi (2012) painottaa lapsen kehitykseen vaikuttavien tekijöiden olevan sidoksissa persoonallisuuteen, luonteenpiirteisiin ja perittyihin käytänteisiin (Niemi 2012, 34).

Huomioidessaan ympäristön merkityksen lapsen kasvulle ja kehitykselle työntekijä ymmärtää Ojalan (2020) painottaman Vygotskin sosiokulttuurisen kehitysprosessin ydintä. Näin ollen ympäristön ja kulttuurin suhde ja niiden vuorovaikutuksen merkityksellisyys jäsentyy ja selkeytyy. Ojala (2020) tähdentää Vygotski osoittaneen, että lapsen kasvu ja kehitys tapahtuu lähikehitysvyöhykkeellä (Ojala 2020, 57.) Vygotskyn teorian mukaan lapsi omaksuu uusia taitoja ja oppeja ensin vuorovaikutuksessa ja suoriutuu uusista toiminnoista yhteistyössä, jonka jälkeen hän oppii suorittamaan taidon itsenäisesti (Nurmi, ym. 2006, 86-88).

Rogoff (2003) määritteli yksilön kehityksen tapahtuvan kulttuuristen prosessien tuloksena. Teoria pohjautuu näkemykseen, jossa yksilö kehittyy ja muuttuu osallistumalla yhteisön toimintaan, joka

osaltaan myös muuttuu ja muotoutuu (Rogoff 2003, 51). Sosiokulttuurista oppimista painottaa myös Turja (2016) todetessaan, että lasten halutaan osallistuvan yhdessä aikuisen kanssa vuorovaikutukselliseen ymmärryksen lisäämiseen. Lasten aloitteellisuus toimijana ja aktiivisuus on osa lapsen aikuisen välistä valtasuhteen muutosta, jossa lapselle annetaan mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua toiminnan suunnitteluun (Turja 2016, 43-44.)

Työntekijällä on päivän aikana monia mahdollisuuksia huomata ja huomioida lasta yksilöllisesti. Lapsen leikkiin osallistuessaan työntekijä saa mahdollisuuden kokea, nähdä lapsen maailmaa. Rikastuttaessaan leikkiä työntekijä tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Leikin merkitystä ja sen arvostamisen tärkeyttä lähikehitysvyöhykkeenä korostaa Holkeri-Rinkinen. Holkeri-Rinkinen (2009) selventää Vygotskin todentaneen, että lapsella on leikkiessään mahdollisuus yltää ikätasoista kehitystä korkeammalle kehitystasolle (Holkeri-Rinkinen 2009, 221.) Niin ikään Kronqvist tulkitsee Edwardsin todenneen, että Vygotskin teoria on osaltaan kehittänyt tarpeesta kritisoida kehitysteorioita, joissa oppiminen noudattaa ennalta määriteltyä rytmiä ja kaavaa (Kronqvist 2006, 22). Yhteneväisyyksiäkin Vygotskin ja Piagetin näkemysten väliltä on, toteaa Arvola (2021). Arvola (2021) pohjaa ajatusta Gungun ja Gaskins näkemykseen, jossa tarkasteltaessa leikin välittömiä ja kehityksellisiä vaikutuksia lapseen, on nähtävissä yhteneväisyyttä kehitysteorioiden välillä (Arvola 2021,28).

4.2 Kohtaamisen laadun arviointi

Varhaiskasvatuksen laadun arviointi on tärkeää, sillä arvioinnin avulla saadaan näkyväksi toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen käytännössä (Hujala, Fansén 2016, 314). Tavoitteiden saavuttaminen vaatii työntekijältä ammattimaista työtettä ja tavoitteellista toimintaa. Reflektoinnin avulla työntekijällä on mahdollisuus kehittää omaa osaamistaan ja kehittyä. Tahkokallio (2014) painottaa ammatillisuuden olevan jatkuvaa oppimista, joka näkyy niin yksilön toiminnan muutoksena kuin myös haluna tutkia ja tarkastella omaa osaamistaan. Reflektointi on toimintatapa, jonka keinoin työntekijä voi kehittää omaa osaamistaan. Kehitykseen vievä reflektioprosessi voi lähteä liikkeelle toiminnasta (Tahkokallio 2014, 26-28). Toiminnan laatuun keskittyvän tarkastelun puolesta puhuvat myös Ranta, Sajaniemi, Eskelinen ja Lämsä (2021, 8) tutkiessaan pedagogisen toiminnan edellytyksiä varhaiskasvatuksessa. Toimintaan keskittyvää ammatillista kehittymistä toivottiin Tahkokallion (2014, 226) mukaan erityisesti lapsilähtöisempään

suuntaan, jossa lapsen ääni tulisi kuuluvaksi ja lapsilähtöisyys toiminnan suunnittelun lähtökohdaksi.

Käyttöteorian keinoin työntekijä tuo näkyväksi osaamistaan ja yhdistää siihen teoreettista viitekehystä. Käyttöteoriassa korostuu työntekijän kokoiskuva, hänen arvonsa, asenteensa, ihmis-oppimis-tietokäsityksensä kuin myös kokemukset. Sisäisen maailman ja teorian yhdistyminen tekee työntekijästä oman yksilönsä ja antaa keinoja tukea ammatillista osaamista ja keinoja kehittyä. Ajattelemisen aihetta reflektion toimivuudelle antavat Köngäs, Ruohola & Sintonen (2023) kertoessaan reflektion lähtevän yleisesti aikuisen havainnoinneista ja ehdottomana totuutena pitämistään tulkinnoista (Köngäsym. 2023, 2-3.) Parempi keino kehittää ammatillisuuttaan ja kohtaamisen laatua on mentalisaatio. Mentalisaatiossa korostuu kyky nähdä toisen ainutlaatuisuus ja ymmärrys, että havainnoiden ei välttämättä pysty näkemään tilanteen kokonaisuutta. Köngäs ja muut(2023) muistuttavat Suoranderin, Oksasen ja Viinikan toteavan, että reflektoidessaan toimintaansa eri tilanteissa työntekijän tulee muistaa, että lapsi saattaa kätkeä tunteensa ja näin ollen aikuinen voi havainnoida onnistumisissaan tilanteessa väärin ja reflektio ei toimi toivotulla tavalla (Köngäs, ym. 2023, 2-3.)

4.3 Kohtaamisen tavoitteet lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta

Varhaiskasvatussuunnitelma painottaa kohtaamaan ja huomioimaan lapsen yksilöllisesti. Oppimisen lähtökohdiksi nähdään lapsen kiinnostuksen kohteiden tukeminen ja aikaisempien kokemusten tuoma tietopohja, jonka avulla uusi tieto ankkuroidaan osaksi lapsen kasvua ja kehitystä (Varhaiskasvatussuunnitelma. 2018, 22). Kohtaaminen ja huomioiminen lisää lapsen kykyä omaksua uutta tietoa ja uusia taitoja. Mäkinen (2016) määrittelee Meadhin todenneen lapsen minuuden rakentuvan ja muokkautuvan sosiaalisessa kanssa käymisessä. Vuorovaikuttava ja arvostava kohtaaminen ja lapsen yksilöllinen huomioiminen kehittävät lapsen minuutta. Mäkinen (2016) painottaa minuuden muokkautuvan osana sensitiivistä huomiointia, joka käsittää eleiden ja ilmeiden voiman ymmärtämisen. Myös puhuttua, lapsen itsensä kertomaa kokemuksiin ja havaintoihin liittyviä käsityksiä itsestään voidaan pitää minuuden rakennusaineena. Tärkeänä minuuden rakentumisen kannalta on myönteinen kannustava palaute lapsen toiminnasta ja pyyteetön myönteinen arvostava suhtautuminen lapseen ylipäätään. Vuorovaikutuksessa saatu

osallisuuden kokemus lisää lapsen minuuden kehitystä samoin kuin lapsen tuntemukset siitä, millaisena muut hänet näkevät
(Mäkinen 2016, 103-104.)

Lapsen yksilöllinen kohtaaminen opettaa lapselle tunteiden hallintaa ja muiden huomiointia. Pihlaja (2022) painottaa, että empatia on tärkeä osa sosiaalista kanssa käymistä. Lapsen empatian ja tunteiden kehitys pohjautuu vuorovaikutuksessa tapahtuvaan huomiontiin ja läsnä olevaan kohtamiseen. Pihlaja (2022) muistuttaa, että lapsen kokemukset ja näkemykset vaikuttavat tunteiden syntyyn. Työntekijä kohtaava huomioiva lähestyminen viestii lapselle positiivista suhtautumista ja vahvistaa lapsen oman arvon tuntoa. Erityisesti työntekijän tulisi huomioida kohtamisen merkitys tilanteissa, joissa lapsen emotionaalinen ilmapiiri tai sosiaalinen elämä eivät tue tasapainoista kehitystä (Pihlaja 2022, 169-171.)

Yksilöllisen kohtaamisen tarkoitus on tukea lapsen henkisen, fyysisen ja sosiaalisen kehityksen ja kasvun toteutumista. Köngäs (2019) tähdentää, että erityisesti haastavissa tilanteissa työntekijän vuorovaikutustaidot korostuvat. Lapsen on tärkeää saada kokea olevansa arvostettu ja turvassa, vaikka hänen toimintansa ei olisikaan toivotun kaltaista. Köngäs (2019) nostaa esille kiukkutilanteet, joissa lapsi ei kykene kielloista huolimatta muuttumaan tai lopettamaan toimintaansa. Tilanteen rauhoittamiseksi Köngäs (2019) mukaan tarvitaan työntekijän johdonmukaista toimintaa, jossa yksilöllisesti kohdataan lapsi ja annetaan hänelle keinoja sanoittaa tunnetta. Juurruttamalla lapsen mielen sisäisen hyväksyvän ääni voi työntekijä toiminnallaan auttaa lasta kohtaamaan tunteitaan ja nimeämisen avulla oppia käsittelemään niitä (Köngäs 2019, 84-85.)

5 Varhaiskasvatus

5.1 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatuksesta määrää opetushallitus ja sen tehtävänä on pitää huolta, että varhaiskasvatuksessa toteutuu suunnitelmallisuus. Opetushallitus määrää varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, jonka mukaan tehdään paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä lasten yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet velvoittavat

varhaiskasvatuksen työntekijöitä kohtaamaan varhaiskasvatuksessa olevat lapset siten, että kaikki varhaiskasvatuksessa olevat lapset ovat toistensa kanssa samanarvoisia sekä lapsilla on samanlaiset oikeudet. Lisäksi varhaiskasvatuksen työntekijöiden on kohdattava lapset siten, että ketään lasta ei saa syrjiä ja jokaisen lapsen yksilölliset ominaisuudet tulee huomioida.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat tukemassa sekä ohjaamassa sitä millä tavoin varhaiskasvatusta järjestetään, toteutetaan sekä miten sitä voidaan tarvittaessa myös kehittää.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet myös edesauttavat sitä, että kaikki Suomessa varhaiskasvatusta toteuttavat tahot tuottavat samantasoista ja laadukasta varhaiskasvatusta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 9.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta kaikki varhaiskasvatusta tuottavat toimijat tekevät paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sen mukaan millainen valtakunnallinen varhaiskasvatuksen perusteet on. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat tehdään siten, että siinä on kerrottu, miten varhaiskasvatusta järjestetään siellä kunnassa tai kaupungissa, jossa varhaiskasvatusta yksiköt sijaitsevat. Lisäksi paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmat tehdään siten, että ne voivat ohjata sekä tukea varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa tulee noudattaa, siitä tulee tehdä myös arvioiteja sekä siihen tulee tehdä myös tarpeen tullen parannuksia.

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 10-11.)

Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohtana tulee olla lapsen etu sekä ne asiat, joita lapsi tarvitsee. Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan varhaiskasvatuksessa työskentelevän työntekijöiden havaintojen pohjalta, jossa huomioidaan, millaisia vahvuuksia varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on, missä asioissa lapsi tarvitsee tukea sekä mistä asioista lapsi on kiinnostunut. Lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmaa laatiessa huomioidaan myös lapsen vanhempien omat näkemykset sekä myös lapsen itsensä mielipiteet. Näin ollen onkin tärkeää, että niin varhaiskasvatuksen työntekijät kuin lapsen huoltajat kertovat omat näkemyksensä esiin, jolloin he pystyvät yhdistämään toistensa tiedot ja havainnot, jolloin lapsi pystyy saamaan varhaiskasvatuksessa riittävän hyvää kasvatusta ja hoitoa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan lapsen omista vahvuuksista sekä millaisissa asioissa ja millä tavoin varhaiskasvatuksen työntekijät tukevat lasta varhaiskasvatuksen arjessa. Sen jälkeen,

kun lapselle on laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma, niin varhaiskasvatuksen työntekijät seuraavat ajan kuluessa yhdessä lapsen sekä lapsen huoltajien kanssa, että ovatko kaikki varhaiskasvatussuunnitelmassa suunnitellut asiat toteutuneet vai eivät. Tällöin voidaan myös tehdä arvio siitä, että tarvitseeko lapsi jotain tukea varhaiskasvatuksessa sekä millaisia erilaisia toimintoja täytyy varhaiskasvatuksessa tehdä. Tärkein syy lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen on se, että se ohjaa kaikkia varhaiskasvatuksen työntekijöiden työskentelyä lasten kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 12-14.)

5.2 Varhaiskasvatuksen rakenne

Varhaiskasvatus on kokonaisuus, joka koostuu alle kouluikäisen lapsen kasvatuksesta, hoidosta ja opetuksesta. Varhaiskasvatus kuuluu Suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja jokainen alle kouluikäinen lapsi on oikeutettu siihen, että hän voi osallistua varhaiskasvatukseen. Lapsen huoltajat voivat päättää osallistuuko heidän lapsensa varhaiskasvatukseen vai ei.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea varhaiskasvatuksessa olevan lapsen kasvamista, kehittymistä sekä uusien asioiden opettelua yhdessä lasten huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on olla lasten huoltajien tukena siten, että huoltajilla on mahdollisuus osallistua töihin tai opiskelemiseen. Lisäksi varhaiskasvatuksen tehtävänä on estää varhaiskasvatuksessa olevien lasten syrjäytymistä sekä edesauttaa sitä, että kaikki varhaiskasvatuksessa olevat lapset ovat toistensa kanssa samanarvoisia. Varhaiskasvatuksessa painopiste on pedagogiikassa, jolla tarkoitetaan varhaiskasvatuksessa työskentelevien työntekijöiden suunnitelmallista toimintaa, jonka päämääränä on edesauttaa lapsen kasvua, oppimista sekä kehitystä. Lisäksi lapsen leikkiminen on tärkeä osa varhaiskasvatusta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 9–10, 16.)

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018) on määritelty, että Suomessa olevilla kunnilla on velvoite järjestää kunnissa itse varhaiskasvatusta tai kuntien on ostettava varhaiskasvatuspalvelut yksityisten varhaiskasvatus yritysten tuottamasta varhaiskasvatus toiminnasta. Jos kunta ostaa varhaiskasvatuspalvelut yksityiseltä varhaiskasvatuspalveluja tuottavalta yritykseltä, niin kunnan tehtävänä on varmistaa, että varhaiskasvatus on samaa tasoa kuin mitä kunnan omassa varhaiskasvatus paikassa on. Kunnan on huolehdittava siitä, että se voi järjestää vuorohoitoa

tarvittaessa. Vuorohoitoa voidaan toteuttaa ilta-aikaan, öisin tai viikonloppuna (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 1§, 5§.)

Varhaiskasvatusta voidaan järjestää joko päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai erilaisissa avoimissa toiminnoissa, kuten kerhoissa. Päiväkodeissa järjestettävä varhaiskasvatus on tavanomaisin varhaiskasvatusta toteutettava tapa toimia. Päiväkodeissa lapset toimivat ryhmänä. Ryhmät pystytään järjestämään eri tavalla ja niiden järjestämisessä voidaan huomioida, minkä ikäisiä lapset ovat, millaisia tuki toimia lapset tarvitsevat, sekä ovatko lapset toistensa kanssa sisaruksia. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 20–21.) Suomessa kunnat ovat velvoitettuja järjestämään varhaiskasvatusta sen perusteella missä kunnassa varhaiskasvatusta tarvitseva lapsi asuu tai oleskelee (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 5§).

Varhaiskasvatusta järjestävän tahon on pidettävä huoli, että varhaiskasvatuksessa on riittävästi henkilökuntaa. Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018) on määrännyt siitä minkä verran henkilökuntaa tulee olla paikalla varhaiskasvatuksessa siellä oleviin lapsiin nähden. Yhdellä kasvatus vastuullisella työntekijällä saa olla enintään neljä alle 3-vuotiasta lasta. Yli 3- vuotiaita lapsia saa olla yhdellä kasvatus vastuullisella aikuisella enintään seitsemän lasta. Lisäksi yhdellä työntekijällä saa olla osapäivähoidossa 13 lasta (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018, 1§.)

5.3 Työyhteisö

Varhaiskasvatus on moniammatillista yhteistyötä, työyhteisö rakentuu varhaiskasvatuksen opettajista, varhaiskasvatuksen sosionomeista, varhaiskasvatuksen lastenhoitajista, avustajista ja varhaiskasvatuksen johtajista. Yhteistyötä tehdään myös toiminta- puheterapeuttien, varhaiskasvatuserityisopettajien, psykologien ja muiden lapsen kasvua ja kehitystä tukevien ammattiryhmien kanssa. Monialaisen ammattitiimin tarkoituksena on tuottaa laadullista varhaiskasvatusta. Moniammatillisuus on voimavara, kun kaikkien osaaminen ja koulutus sekä työnkuva vastuineen toteutuvat tarkoituksenmukaisella tavalla (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 20). Toisaalta Havisalmi ja Reunamo (2023) toteavat, mikäli ryhmän kommunikointi on vähäistä ja ammatillisissa näkemyksissä ja arvoissa on työntekijöiden välillä suuria eroavaisuuksia luo moniammatillisuus kitkaa ja vaikeuttaa yhteistyötä (Havisalmi & Reunamo 2023,

55). Myös Kupila suhtautuu ristiriitaisesti työympäristön rakenteisiin, osaltaan yhteisö tuo turvaa ja käytänteitä miten toimia, mutta se voi olla myös rajoittava tekijä ja hankaloittaa uusien toimintatapojen syntymistä (Kupila 2016, 304).

Osansa yhteistyö haasteisiin tuo varhaiskasvatus alalla vallitseva työntekijöiden vaihtuvuus ja suuri sijaisten tarve. Sijainen tullessaan paikkaamaan henkilöstö vajetta täyttää lakisääteisen minimin henkilöstön tarpeessa, mutta ei välttämättä pysty tuuraajan roolissa antamaan parasta ammatillista panostaan. Ammatillinen kehittyminen ja työhön vaikuttamisen mahdollisuudet lyhytaikaisella toimijalla ovat vähäisemmät ja rajatummat (Haapala 2016, 80). Sijaiset eivät sijoitu oman ammatillisen pätevyytensä tai erityisosaamisensa mukaan vaan heidät sijoitetaan ryhmiin, joissa on eniten avulla tarvetta. Heillä on harvemmin mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun tai osallistua palavereihin, joissa työyhteisön toimintaa käydään läpi. Toiminnan kehittämisessä korostuu Kupilan mukaan vuorovaikutuksen merkitys ja kohtaaminen (Kupila 2016, 304). Helpottamaan sijaisten työssäoloa osa Jyväskylässä toimivista päiväkodeista kehitti sijaisringin, jossa tuttujen sijaisten työhön tulo mahdollisuutta kartoitetaan jo ennen kuin sijaiselle on tarvetta. Tarpeen ilmetessä sijaisten rekrytoinnista vastaava henkilö päiväkodilla ottaa yhteyttä ”vapaina” oleviin sijaisiin ja kutsuu heitä töihin (Savela 2023, Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen perustana.)

5.4 Sijainen

Sijainen korvaa varhaiskasvatuksen työntekijöitä niissä tilanteissa, kun joku työntekijöistä on sairas tai on jonkun muun esteen takia poissa töistä. (Karlsson ym. 2018, 22.) Sijaista voidaan käyttää vakituisen työntekijän sijalla yhden tai muutamien päivien sekä myös pidemmän ajan. Sijaisen työkokemus lasten kanssa työskentelystä varhaiskasvatuksessa saattaa olla liitännässä siihen, miten muut työntekijät kokevat sijaisen. Muut työntekijät saattavat kokea sijaisen yhtenä vastuullisena työntekijänä tai he saattavat kokea sijaisen olevan vain heidän apulaisensa ilman, että hänelle voi antaa täyttä vastuuta varhaiskasvatuksessa olevista lapsista (Mts.25).

Sijaisen työpäivät varhaiskasvatuksessa voivat monenlaisia, sillä sijainen voi sijaistaa yhden päivän aikana yhdessä tai myös useamassa varhaiskasvatus yksikössä. Sijainen voi tehdä sijaisuuksia monin eri tavoin. Sijainen voidaan kutsua töihin useammaksi päiväksi tai vain yhdeksi päiväksi.

Lisäksi sijainen voi työskennellä yhdessä päiväkodissa tai useammassa päiväkodissa, jolloin voidaan puhua kiertävästä sijaisesta. Sijainen voidaan hankkia esimerkiksi yrityksiltä, jotka vuokraavat työntekijöitään yrityksille. Tällöin sijainen saa itse päättää minä päivänä tai mihin kellonaikaan sijainen menee töihin sekä minne päiväkotiin hän menee. Osa sijaisista voidaan saada töihin siten, että varhaiskasvatuspaikan johtaja tai varhaiskasvatuksessa oleva työntekijä ovat suoraan yhteydessä sijaiseen (Moilanen 2013, 31, 66.)

6 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tehtävät

6.1 Tutkimuksen tarkoitus

Opinnäytetyön tutkimuksen on tarkoitus selvittää kiertävän sijaisen näkemystä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö tutkimus kuvaa kiertävän sijaisen suhtautumista ja käsityksiä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tutkimus tuo esille myös kiertävän sijaisen kokemusmaailmaan perustuvaa tietoa, jota hän on omaksunut vuorovaikutus tilanteissa lasten kanssa varhaiskasvatuksessa. Saadun tiedon avulla kartoitetaan varhaiskasvatuksessa kiertävinä sijaisina toimivien henkilöiden käsityksiä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta. Varhaiskasvatuksessa toimivan kiertävän sijaisen näkökulman esille tuominen lisää ymmärrystä varhaiskasvatus arjen nykytilasta ja rakenteellisista käytänteistä. Lisääntyneen ymmärryksen avulla voidaan löytää kehityskohteita ja lisätä keskustelua varhaiskasvatuksen nykytilasta.

Lapsen kohtaamista on tutkittu useissa tutkimuksissa aikaisemmin, mutta harvemmin sijaisen näkökulmasta. Aihe on tärkeää huomioida myös vaihtuvien ja vain hetkittäin paikalla olevien työntekijöiden näkökulmasta, jotta voidaan luoda kokonais käsitystä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa.

6.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen tavoite on tuoda esille kiertävän sijaisen näkemys lapsen yksilöllistä kohtaamisesta. Näkemyksen pohjalta ymmärrys lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta lisääntyy. Lähtökohtana opinnäytetyölle on ajatus, että kaikki varhaiskasvatuksessa työskentelevät

työntekijät pyrkivät kohtaamaan varhaiskasvatuksessa olevat lapset yksilöllisesti ja pitävät yksilöllistä kohtaamista tärkeänä. Näkemys pohjaa opetushallituksen määräyksestä laadittuun varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joiden pohjalta varhaiskasvatusta toteutetaan ja jotka toimivat työntekijöille velvoittavina ohjeina. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on määritelty, että varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tulee tulla hyväksytyksi sellaisena kuin lapsi on. Lisäksi lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja nähdyksi omana persoonanaan sekä myös varhaiskasvatuksen yhtenä jäsenenä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 9, 22).

Opinnäytetyön tutkimuksellinen tavoite on tutkimuskysymyksien avulla kartoittaa kiertävän sijaisen mielenmaisemaa lapsen yksilöllistä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa. Lisääntynyt ymmärrys ja siitä johdettu tieto asiasta lisää näkemyksellisyyttä yleisesti.

6.3 Tutkimustehtävä

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat, ”Millaisia näkemyksiä kiertävällä sijaisella on lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa?” ja ”Miten lapsen yksilöllinen kohtaaminen näkyy kiertävän sijaisen havaintojen ja kokemusten mukaan varhaiskasvatus arjessa?”

Opinnäytetyö kartoittaa vastaajien näkemyksiä siitä, mitä asioita he itse pitävät tärkeinä lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa ja onko lapsen yksilöllinen kohtaaminen aina mahdollista.

Tutkimuskysymysten olisi tärkeä tuoda tutkijalle uutta tietoa tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä. Mitä, miten ja millaisia alkuiset kysymykset jäsentävät tutkijalle tietoa haastateltavasta aiheesta paremmin ja kohdennetummin kuin liian avoimeksi jätetty kysymys: Kerro jotain työhyvinvoinnista. Kysymyksen asettelussa on tärkeää huomioida mitä asiasta jo tiedetään ja näin ollen tutkimuskysymyksien avulla saadaan uutta laadulliseen tutkimukseen soveltuvaa ja käytettävää tietoa. Saadakseen relevanttia tietoa tutkijan on kysyttävä kysymyksensä niin, että vastaaja ymmärtää ne tutkijan toivomalla tavalla (Tuomi, Sarajärvi 2018, 89, 90).

6.4 Aikaisemmat tutkimukset

Aikaisemmin lapsen yksilöllisen kohtaamisen merkitystä varhaiskasvatuksessa on tutkittu useissakin tutkimuksissa niin lasten kuin työntekijöiden näkökulmasta. Perehdyimme useisiin

tutkimuksiin ja valikoimme näkökulmiltaan sopivimmat opinnäytetyömme lähtökohdat huomioiden. Halusimme aiempien tutkimusten tulosten keinoin nostaa esille lasten ääntä ja korostaa heidän tarvettaan yksilölliselle kohtaamiselle. Samoin työntekijöiden mahdollisuudet yksilölliseen kohtamiseen ja keinot sen toteutukseen kiinnostivat meitä suuresti.

Enni-Maria Ylikörkkön (2019) vertaisarvioitu artikkeli käsitteli Ylikörkkön tekemää tutkimusta, joka käsitteli lapsen osallisuuden tilaa ja varhaiskasvatus opettajan välisiä kohtauksia varhaiskasvatusarjessa. Tutkimus toteutettiin autoetnografisena tutkimuksena ja aineisto muodostui Ylikörkkön tutkimuspäiväkirjan muistiinpanoista ja videomateriaalista. Aineisto kerättiin avoimen päiväkodin 2-5 vuotiaiden lasten ryhmän lapsien kertomuksien pohjalta. Aineiston analyysissä Ylikörkkö etsi yhtymäkohtia lasten osallisuuteen ja tutkimuskysymykseen, joka oli ”Millaisia lapsen osallisuuden tiloja muotoutuu lapsen ja opettajan välissä kohtauksissa varhaiskasvatuksen arjen pienissä kertomuksissa?” Tutkimuksen tulos vahvisti lapsen yksilöllisen kohtauksen lisäävän lasten osallisuuden tilaa. Ylikörkkö määritteli yksilöllisen kohtauksen olevan lapsen turvallisuuden tunnetta ja luottamusta lisäävää lapsen kokonaisvaltaista huomiointia, joka käsittää myös läheisyyden ja kosketuksen huomioinnin kohtauksissa. Tuloksissa korostui yksilöllisen huomioimisen positiivinen vaikutus lapsen kokemukseen osallisuudesta ja vastavuoroisen yhteyden muodostuminen lapsen ja opettajan välillä kohtauksissa (Ylikörkkö 2019.)

Haasteiksi yksilölliselle kohtaukselle nousi tilanteet, joissa opettaja joutui tasapainottelemaan lasten osallisuuden tilojen välissä. Huomioidessaan toista lasta yksilöllisesti kavensi opettaja toisen lapsen mahdollisuutta tulla kohdatuksi. Merkittäväksi nousi näkemys, jonka mukaan opettaja loi samaan aikaan toiselle lapselle suotuisan osallisuuden tilan, kun taas toinen lapsi saattoi jäädä vaille kohtauksia. Erityisesti hiljaiset osaansa tyytyvät lapset saattavat jäädä ilman osallisuuden kokemusta, näin ollen Ylikörkkö toteaa, että osallisuuden tilaa ei voi todentaa tutkimalla vaan kahden välistä kohtauksia, koska varhaiskasvatuksessa on harvoin hetkiä, joissa ovat läsnä vain yksi lapsi ja opettaja (Ylikörkkö 2019.)

Lapsen ja opettajan välistä osallisuuden tilaa haastaa myös aikuislähtöinen tietoinen ja tiedostamaton lapsen aloitteisiin vastaamattomuus. Ylikörkkö huomasi tutkimuksen videomateriaaleista tilanteita, joissa hän oli tietoisesti jättänyt täyttämättä lapsen osallisuuden tilaa

ja näennäisesti vastannut lapsen tarpeeseen tulla kohdatuksi. Näissä tilanteissa korostui pedagogiset tavoitteet ja niiden saavuttamisen tärkeys toiminta hetken aikana samoin kuin vallon käyttö. Kun taas täysin huomiotta jääneet lapsen osallisuuden yritykset kariutuivat Ylikörkön mukaan emotionaalisen läsnäolon tai tarkkaavaisuuden puutteeseen. Johtopäätöksissään Ylikörkkö toteaa lapsen osallisuuden tilan olevan suotuisaa, kaventunutta, näennäistä kuin myös toisinaan kokonaan sivuutettua. Ylikörkkö jää tutkimuksessaan pohtimaan, mahtavatko opettajat olla tietoisia niin suuresta vaikutuksestaan lapsen osallisuuden tilaan (Ylikörkkö 2022.)

Liisa Ahonen (2015) tutki väitöskirjassaan millaisia keinoja varhaiskasvattajalla on toimia sosioemotionaalista tukea tarvitsevan lapsen haastavissa kasvatustilanteissa vuorovaikutuksellisesti ja pedagogisesti. Tutkimus oli laadullinen tutkimus mutta sisälsi myös autoetnografisia piirteitä. Tutkimus aineisto kerättiin havainnoimalla kolmea päiväkotiryhmää ja aineistoa täydennettiin ryhmien aikuisten teemahaastatteluilla (Ahonen 2015.)

Ahosen tutkimus nostaa esille lapsen toiminta ympäristön merkityksen lapsen kasvulle ja kehitykselle. Aikuisen tulkinnat lapsesta ja hänen toiminnastaan muokkaavat lapsen minä kuvaa ja käsitystä itsestään. Tutkimus kiinnittää huomion varhaiskasvattajan kykyyn huomioida lapsi haastavissa arjen tilanteissa vuorovaikutteisesti ja kohtaavasti, niin pedagogisen toiminnan, kielellisen kuin myös non-verbaalisen kohtaamisen tasolla. Tulosten perusteella Ahonen määritteli viisi tapaa kohdata lapsi haastavissa arjen tilanteissa. Ne olivat sitoutunut ja suotuisa, sitoutumaton ja etäinen ja ristiriitainen, välttelevä ja tekninen, joissa kaikissa sitoutuneisuus oli ristiriitainen. Tutkimus tulosten pohjalta Ahonen pani merkille, että varhaiskasvattajan toimintatapa ei ollut yhteneväinen tilanteesta ja hetkestä toiseen vaan suhtautuminen saattoi vaihdella tilanteiden mukaan. Muutoksiin saattoi vaikuttaa ryhmänkoko kuin myös vastaajien oma tunnetila ja jaksaminen (Ahonen 2015).

Tutkimus tulosten pohjalta keinoiksi tukea ja kohdata lapsi arjen haastavissa tilanteissa, nousi vuorovaikutuksen laatu, pienryhmä toiminta, haastavien pedagogisten tilanteiden ennakoiminen, positiivisen palautteen ja positiivisen huomioimisen voima sekä työntekijän reflektio, jonka keinoin työntekijä saa tapoja tarkastella ja mukauttaa omaa toimintaansa vastaamaan paremmin tarkoitustaan (Ahonen 2015).

Tutkimus tuloksissa painottui vuorovaikutuksen ja kohtaamisen merkitys suhteessa lapsen hyvinvointiin ja turvallisuuden tunteeseen. Henkilöstön etäinen vuorovaikutus lapsen kanssa lisää sosioemotionaalista tuen tarvetta varhaiskasvatus arjessa (Havisalmi, Reunamo 2023, 4).

Tutkittaessa varhaiskasvatus arkea ja työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa lasten yksilöllisten kohtaamisten laatuun, nousi vahvana esille ajatus, että kiertävä sijainen on useasti ryhmään saapuessaan uusi aikuinen ja näin hänelle saattaa tuottaa haasteita kohdata lapsi yksilöllisesti. Varhaiskasvatus ammattilaiselle on toimiessaan päiväkodissa valta mahdollistaa tai ehkäistä yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tunnetta lasten ja ammattilaisten välillä (Karhu, Heiskanen & Närhi 2021, 85).

7 Tutkimusmenetelmä

7.1 Tutkimuksen toteutus

Validiteetin merkityksen ymmärtäminen luo pohjan tutkimukselle työlle. On ensiarvoisen tärkeää pohtia ennen tutkimustyön alkua, mitä, miten ja millä tavoin haluan tutkia aihetta ja ilmiötä. Mitä uutta vielä tutkimatonta tietoa haluan nostaa esille ja miten se käytännössä onnistuu. Tutkimuksen validiteetti luo tutkimukselle arvon, etsien vastauksia esitettyihin tarkoituksiin ja avaten tutkimuskysymykselle oleellisia näkemyksiä. Tuomi ja Sarajärvi (2018) kuitenkin painottavat sanojen merkityksen voimaa ja niiden tulkinnallisuutta. Laadullinen tutkimus tuottaa tietoa, jonka avulla ilmiöstä tai asiasta saadaan lisää ymmärrystä. Tutkimuskysymykset eivät voi olla samoja kuin haastattelukysymykset. Tutkijan on merkityksellistä täsmentää, onko tutkimuksella tarkoitus löytää tutkittavan aiheen merkityksiä vai kokemuksista aiheeseen liittyen (Vilka 2021, Menetelmän erityispiirteet).

Kuvailevaan kerrotaan pyrkivät kysymykset ja haastateltavan oman kerronnan/esimerkin avulla avatut vastaukset varmistavat tutkijalle, että vastaaja on ymmärtänyt asian toivotulla tavalla ja vastaus antaa tutkimus kysymykseen toivottuja tietoja (Vilka, 2021, Tutkimus haasteiden keräämisen pulmat ja ratkaisut). Vilka (2021) painottaa huomioimaan Eskolan ja Suorannan näkemyksen että, tutkimuskysymyksillä kerätty materiaali tulisi vastata vastaajien käsitystä asiasta, ei tutkijan omaa tulkintaa asiasta. Tutkijan omien näkemyksien ja äänen nostaminen esille

tutkimus aineistoa tulkitessa ja analysoidessa syövätkä tutkimuksen luotettavuutta radikaalisti (Vilkkä 2021, 211.)

Opinnäytetyön tutkimusosa tuotettiin laadullisena tutkimuksena, joka sisälsi määrällisen tutkimuksen piirteitä. Aineisto kerättiin Webropol: iin tuottamalla kyselylomakkeella. Päädyimme käyttämään Webropol kyselyä sen tarkoituksen mukaisuuden ja helppouden tähden. Webropol järjestelmässä meillä oli mahdollisuus laatia itse tutkimuksen mukaiset tutkimuskysymykset. Kysely sisälsi neljä taustakysymystä, vastaajien lähtökohtien määrittelyä varten. Strukturoituja vastausvaihtoehtoja sisältäviä kysymyksiä kyselyyn laadimme viisi. Avoimia kysymyksiä kyselyyn valikoitui seitsemän ja niiden avulla on mahdollista saada vastaajien ääni ja näkemyksiä esille. Kaiken kaikkiaan kyselyssä oli kysymyksiä 16 ja vastaaminen kesti keskimäärin alle 10 minuuttia.

Tuotimme kyselylomakkeeseen erirakenteisia kysymyksiä, jotta vastausten analysointi ja tulkinta toimisi toivomallamme tavalla. Aloitimme kyselyn taustakysymyksillä, joissa vastaajan ikä, työkokemus ja koulutus selviävät. Jatkoimme kyselyä tarkentavilla strukturoiduilla kysymyksillä, jotka käsittelevät lapsen yksilöllisen kohtaamisen tilanteita varhaiskasvatus arjessa. Lisäsimme kyselyyn myös avoimia kysymyksiä, joiden avulla meillä on mahdollisuus saada parempaa tietoa vastaajien omista lähtökohdista, käytänteistä ja tulkinnoista liittyen lapsen yksilölliseen kohtaamiseen työpäivän aikana. Loppuun laitoimme kysymyksen, jossa vastaajat saavat arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan liittyen lapsen yksilölliseen kohtaamiseen varhaiskasvatuksessa.

Käsittelimme Webropol järjestelmään tulleita vastauksia laatimamme aineistonhallintasuunnitelman mukaisesti, olimme huolellisia aineiston salassapidon suhteen ja kiinnitimme erityistä huomiota aineiston säilytykseen liittyviin tekijöihin. Poistimme Webropol kyselyllä keräämäämme aineiston aineistonhallintasuunnitelman mukaisesti, kun emme sitä enää tarvitse opinnäytetyön työstämiseen. Kyselylomakkeen vastauksien pohjalta tuotimme analyysin ja tutkimus tulosten tulkinnan, jossa otimme kantaa vastasiko kyselylomakkeen kysymykset tutkimuskysymykseemme. Analyysissa huomioimme laadittujen kysymysten toimivuutta ja niiden vastaavuutta valitsemaamme tutkimusaiheeseen. Jäsennämme vastauksia sisällönanalyysin keinoin.

7.2 Aineiston koostaminen

Opinnäytetyömme tutkimuksen kohderyhmänä olivat sellaiset henkilöt, jotka työskentelivät määräaikaaisesti kiertävinä sijaisina yhden kaupungin tai yhden kunnan kunnallisissa eri varhaiskasvatustyöyksikössä tai yhden yksityisen varhaiskasvatustalouden tuottavan yrityksen eri varhaiskasvatustyöyksiköissä. Kiertävät sijaiset saivat olla sellaisia, jotka työskentelivät saman kunnan, kaupungin tai yksityisen varhaiskasvatustalouden eri yksiköissä, silloin kun varhaiskasvatustyöyksiköllä oli tarve sijaiselle. Lisäksi kiertävät sijaiset saivat olla sellaisia, joilla oli määräaikainen, enintään 6 kuukauden mittainen työsopimus. Kiertävät sijaiset saivat myös olla sellaisia, joilla ei ollut työsopimusta sijaispäivien ulkopuolella. Kiertävien sijaisten piti työskennellä vähintään kahdessa eri varhaiskasvatustyöyksiköissä ja siellä olevissa ryhmissä. Emme rajanneet tutkimukseen osallistuvia kiertävää sijaisuutta varhaiskasvatukseen tekeviä sijaisia koulutustaustan tai varhaiskasvatustyön työkokemus vuosien perusteella. Ehtona osallistumiselle oli, että toimii tutkimuksen aikana kiertävänä sijaisena tutkimuksessa mukana olevan yhden kaupungin tai yhden kunnan eri varhaiskasvatustyöyksiköissä.

Etsimme Webropol kyselyyn vastaajia olemalla yhteydessä sähköpostitse yhden kaupungin, kahden kunnan ja yhden yksityisen varhaiskasvatustalouden tuottavaan yrityksen johtajille. Me kysyimme johtajilta, että työskenteleekö heidän kuntansa, kaupungin tai yrityksen eri varhaiskasvatustyöyksiköissä minkä verran sellaisia sijaisia, jotka kiertävät vähintään kahdessa eri varhaiskasvatustyöyksiköissä sekä yksiköiden eri ryhmissä. Lisäksi kysyimme myös, että työskenteleekö heillä sellaisia työntekijöitä, joiden työsopimus on enintään 6 kuukauden mittainen tai sellaisia työntekijöitä, joilla ei ollut työsopimusta sijaispäivien ulkopuolella. Varhaiskasvatustyöyksiköiden johtajat vastasivat sähköpostiviesteihimme ja ilmoittavat meille työskenteleekö heidän eri varhaiskasvatustyöyksiköissään kiertäviä sijaisia vai ei ja jos työskenteli, niin minkä verran.

Kiertävien sijaisten määrän kartoittamisen jälkeen me lähetimme sähköpostitse tutkimukseen mukaan lähtevien varhaiskasvatustyöyksiköiden johtajille tutkimus lupahakemukset. Lisäksi lähetimme lupahakemuksen erään kaupungin työntekijälle, joka vastasi kyseisen kaupungin varhaiskasvatustyöyksiköiden tutkimus lupahakemuksista. Laitoimme lupahakemukseen liitteeksi aineistohallinta suunnitelman sekä opinnäytetyön suunnitelman. Kun me olimme saaneet tutkimusluvut, niin me lähetimme yksityisen varhaiskasvatustalouden tuottavan yrityksen

aluejohtajalle, erään kunnan kahdelle varhaiskasvatus yksiköiden johtajalle sekä erään kaupungin kolmelle varhaiskasvatuksen yksikön johtajalle sähköpostilla saatekirjeen. Saatekirjeessä me kerroimme tutkimuksen osallistumisen vapaaehtoisuudesta ja anonymiteetti suojasta. Saatekirjeessä selvitimme mitä tutkimuksella oli tarkoitus kartoittaa ja selitimme auki kyselylomakkeen kysymyksiä, jotta niihin vastaaminen olisi selkeää. Saate kirje sisälsi myös linkin, jota kautta pääsi webropol lomakekyselyyn.

Tiedostimme tutkimustyöhön lähtiessämme oman taustamme varhaiskasvatusalalta ja haluamme tutkimustyötä tehdessä korostaa objektiivisuutta ja valikoimme kohderyhmältä saatavan materiaalin keruumenetelmäksi kyselylomakkeen. Kyselylomakkeen avulla emme ole vaikuttamassa vastaajien vastauksiin tiedostaen tai tiedostamatta äänenpainoilla, ilmeillä tai muille sosiaalisen kanssa käymisen menetelmillä. Uskomme saavamme vastaajilta kyselylomakkeen avulla autenttisempia ja rehellisempiä vastauksia. Kyselylomakkeen mahdollistava anonymiteetti ja vastauksiin vastaajan itsemäärittelemä ajankohta ja käytetty vastausaika puoltavat mielestämme tutkimusmateriaalin validiteettia ja rehellisyyttä.

7.3 Aineiston analyysi

Tutkimusaineisto analysoitiin sisällön analyysillä, jonka keinoin kuvaamme tutkittavaa ilmiötä, selkeä sanaisesti, tiivistetysti ja objektiivisesti. Sisällön analyysin keinoin luomme aineistosta informatiivisen kokonaisuuden, jotta voimme johtaa aineistosta luotettavia tuloksia. Sisällön analyysi voi lähteä liikkeellä induktiivisesti, jolloin sisältölähtöisesti havainnoista edetään yksittäisestä kohti yleistyksiä. Toinen vastakkainen vaihtoehto analyysille on deduktiivinen, teorialähtöinen, jolloin aineistoa peilataan jo olemassa olevaan tietoon ja teoriaan ja tuotetaan yleisestä yksittäiseen kulkevaa informaatiota. Tuomi ja Sarajärvi (2018) muistuttavat kuitenkin jaottelun olevan ongelmallinen. Täysin induktio lähtöisen tutkimuksen haasteeksi on esitetty täysin uuden ”puhtaan” teorian tutkimista, teoriaan vaikuttaa aina havainnot ja näin siihen osaltaan vaikuttaa jo tiedossa olevat teoriat. Induktion ja deduktio jaon lisäksi on ehdotettu teoriasidonnaista abduktiivista loogista päättelyä painottavaa analyysia (Tuomi & Sarajärvi 2018, sisällön analyysi.)

Valitsimme sisällönanalyysiksi aineistolähtöisen lähestymistavan ja puramme tutkimusaineiston Tuomen ja Sarajärven esittelemän Milesin ja Hubermann kolmivaiheisin prosessin mukaan. Prosessin vaiheet ovat redusointi eli pelkistäminen, klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitysten luominen. Vaiheiden avulla aineisto jäsentyy ja selkeytyy tulkinnalliseksi kokonaisuudeksi. Analysointi alkoi aineistoon perehtymisellä, luimme vastauksia useaan kertaan ja keskustelimme yhdessä esille nousevista ajatuksista. Redusoidessamme aineistoa tiivistimme ja pelkistimme alkuperäisilmauksia. Keskityimme tiivistämisen avulla löytymään aineistosta tutkimuskysymyksiä kannalta oleellista tietoa.

Klusteroimalla listasimme redusoidut ilmaukset ja johdimme niistä alaluokkia, selventämään ryhmittelyä. Tuomi ja Sarajärvi kuvaavat, että alaluokkien avulla luodaan perustaa tutkimuksen rakenteelle ja saadaan alustavia arvioita tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2018, sisällön analyysi.) Värikoodien avulla alleviivasimme aineiston vastauksista yhteneviä kohtia pelkistämisen mahdollistamiseksi. Alaluokista johdimme yläluokkia abstrahoinnin eli käsitteellistämisen keinoin. Lopuksi tuotimme yhdistävän pääluokan, joka koosti aineistoa yhteen ja muodosti yhteyden tutkimustehtävään. Käsitteellistäminen selkeyttää aineiston tulkintaa ja lisää ymmärrystä (Tuomi ja Sarajärvi 2018, sisällön analyysi.)

Yläluokat selkeyttävät aineistoanalyysin rakennetta ja muodostavat pääluokista johdettuja yhdistäviä tekijöitä tutkimuskysymyksemme tulkintaa varten. Tutkimuskysymykset: ”Miten lapsen yksilöllinen kohtaaminen näkyy kiertävän sijaisen toiminnassa varhaiskasvatuksessa.” ja ”Miten lapsen yksilöllinen kohtaaminen näkyy kiertävän sijaisen havaintojen ja kokemusten mukaan varhaiskasvatus arjessa?”

Taulukko 1, Analysointiluokitus

Alkuperäisilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokat	Pääluokat

<p><i>"Sitä, että kohdataan lapsi lapsen ehdoilla ja toimitaan lapselle parhaaksi todetulla tavalla."</i></p> <p><i>"Oma asenne ja halu kohdata"</i></p> <p><i>"... Tärkeää olisi myös olla tietoinen lapselle hankalista asioista tai haasteista."</i></p>	<p>Tunnetilojen huomiointi</p> <p>Ikätason kehityksen huomiointi</p> <p>Tarpeiden huomiointi</p>	<p>Ammatillisuus</p>	<p>Ammattitaito</p>	<p>Henkilötekijät</p>
<p><i>"Se on mielestäni sitä, että näen, kuulen ja kohtaan lapsen omana itsenään."</i></p> <p><i>"Aito läsnäolo, keskustelu, lasten ja perheiden toiveiden ja tarpeiden huomioiminen, leikit ja yhteiset puuhastelut."</i></p>	<p>Positiivinen vahvistaminen</p> <p>Kannustaminen</p> <p>Kuunteleminen</p> <p>Läsnäolo</p> <p>Avoimuus</p>	<p>Itsetunnon vahvistaminen</p> <p>Kommunikointi</p> <p>Halu tutustua</p>	<p>Psykososiaalinen huomioiminen</p>	<p>Henkilötekijät</p>
<p><i>"Aikaa ja sen että on joko tarpeeksi vähän lapsia paikalla tai sen että on toinen tai jopa kolmas aikuinen siinä ryhmässä"</i></p> <p><i>"Aikaa, tilaa, rauhaa, omia voimavaroja, joissakin tapauksissa lapsen tuntemista."</i></p>	<p>Tilojen merkitys</p> <p>Henkiset/ fyysiset voimavarat</p> <p>Tuttuus</p> <p>Aikaa</p> <p>Riittävä henkilöstö</p>	<p>Työaika suunnittelu ja päivän kulkuun vaikuttaminen</p> <p>Oma jaksaminen, työyhteisön hyvinvointi</p>	<p>Johtajuus</p> <p>Työhyvinvointi</p>	<p>Resurssi</p> <p>Rakenne</p>

8 Tulokset

8.1 Vastaajien perustiedot

Saimme kyselyyn vastauksia kuudeltatoista (16) varhaiskasvatuksessa kiertävää sijaisuutta tekevältä sijaiselta. Vastaajista seitsemän oli 20-25 vuotiaita, neljä (4) vastaajista oli 26-30 vuotiaita, kolme (3) vastaajaa oli 31-39 vuotiaita ja yksi (1) vastaajista oli 40-49-vuotias samoin kuin yksi vastaaja oli 50-59 vuotias. Työkokemus vuosia varhaiskasvatusalalta vastaajilla oli seuraavasti: vastaajista seitsemällä (7) oli 3-5 vuotta työkokemusta, kahdella (2) vastaajalle oli työkokemusta yli 7 vuotta,

kun taas alle vuoden työkokemuksen omaavia vastaajia oli kolme (3) ja 1-2 työkokemus vuotta oli vastaajista neljällä (4).

8.2 Henkilötekijät

Vastaajien näkemystä lasten yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa lähdettiin avaamaan avoimen kysymyksen keinoin. Vastauksissa korostui lapsen yksilöllinen huomiointi, vastaajista yksitoista (11) piti lapsen yksilöllisten tarpeiden, vahvuuksien huomiointia tärkeänä kohdatessa lasta yksilöllisesti. Viisi (5) vastaajaa koki lapsen kuuntelemisen ja vuorovaikutuksellisen yhteyden löytämisen olevan lapsen yksilöllistä kohtaamista tukevaa toimintaa.

Vastaajien näkemystä kohtaamisesta kartoitettiin lisää strukturoidulla kysymyksellä. Kysymys käsitteli lapsen yksilöllistä kohtaamista käytännön tasolla. Puolet vastaajista (8) koki lapsen yksilöllisen kohtaamisen olevan toisinaan tilanteiden ennakointi, vastaajista viisi (5) koki näin olevan usein ja kolme (3) vastaajaa koki kohtaamisen olevan joskus tilanteiden ennakointiä.

Kaksitoista (12) vastaajaa koki lapsen yksilöllisen kohtaamisen olevan usein empaattista kommunikoivaa vuorovaikutusta, yksi (1) vastaaja koki näin toisinaan, yksi (1) vastaaja koki, että joskus ja kaksi (2) vastaajaa kokivat, että lapsen yksilöllinen kohtaaminen ei ole koskaan empaattista kommunikoivaa vuorovaikutusta.

Kymmenen (10) vastaajaa koki lapsen yksilöllisen kohtaamisen olevan usein lapsen tunnetilojen huomiointia, kun taas kaksi (2) vastaajista koki näin toisinaan, kolme (3) vastaajista koki, että joskus ja yksi (1) vastaaja oli sitä mieltä, että lapsen yksilöllinen kohtaaminen ei ole koskaan lapsen tunnetilojen huomiointia.

Usein vaativana ja henkisesti raskaana läsnäolona lapsen yksilöllisen kohtaamisen koki yksi (1) vastaaja, kolme (3) vastaajista koki, että se ei ole koskaan raskasta, neljä koki, että toisinaan ja kahdeksan (8) vastaajaa koki, että lapsen yksilöllinen kohtaaminen on joskus vaativaa ja henkisesti raskasta.

Usein energiaa tuovana ja työlle merkitystä antavana lapsen yksilöllisen kohtaamisen koki vastaajista seitsemän (7) toisinaan näin koki vastaajista viisi (5) ja neljä (4) vastaajaa koki, että joskus lapsen yksilöllinen kohtaaminen on energiaa tuovaa ja työlle merkitystä antavaa.

Usein pakollisena pahana lapsen yksilöllistä kohtaamista vastaajista piti yksi (1) , kaksi (2) vastaajaa koki näin olevan toisinaan ja neljä (4) vastaajaa koki, että joskus ja yhdeksän (9) vastaajaa koki, että lapsen yksilöllinen kohtaaminen ei ole koskaan pakollinen paha.

Yhdeksän vastaajaa koki, että lapsen yksilöllinen kohtaaminen ei ole koskaan mahdotonta tai vain toteutumaton tavoite. Toisaalta kaksi (2) vastaajaa koki kohtaamisen olevan usein mahdotonta ja viisi (5) koki lapsen yksilöllisen kohtaamisen olevan joskus mahdotonta.

Strukturoidun kysymyksen jälkeen vastaajien näkemyksiä kartoitettiin avoimen kysymyksen avulla, ja heillä oli mahdollisuus kertoa, millaisia kohtaamisia he olisivat edelliseen työpäiväänsä toivoneet. Vastauksissa korostui toive rauhalliselle läsnä olevalle kohtaamiselle ja ajalle. Vastauksissa korostui ajan puute ja siitä johtuva lapsen kohtaamisen sivuuttaminen.

”Pukeminen on aika haipakkaa ja siinä on kiire, joten aina ei kerkeä toimia niin yksilöllisesti ja intiimisesti miten haluaisi. Se olisi ihanaa, kun saisi rauhassa pukea lapsen.”

Kysyttäessä lapsen yksilöllisen kohtaamisen toteutumista vain yksi (1) vastaaja koki kohtaamisen aina mahdolliseksi ja viisitoista (15) vastaajaa koki, että lapsen yksilöllinen kohtaaminen ei ole aina mahdollista.

8.3 Resurssi- ja rakennetekijät

Kysyttäessä avoimella kysymyksellä ”Mikä lapsen yksilöllistä kohtaamista haastaa?” Vastaajista kolmetoista (13) vastasi, että kiire on suurin haaste lapsen yksilölliselle kohtaamiselle. Vastaajista kaksi (2) painotti lapsiryhmän määrällisen suuruuden hankaloittavan lapsen yksilöllistä kohtaamista. Yksi (1) vastaaja jätti vastaamatta kysymykseen.

Avoimeen kysymykseen ”Mikä lapsen yksilöllistä kohtaamista tukisi?” Saimme kahdeltatoista vastaajalta vastauksen (12/16). Vastauksissa korostui selkeästi toive työntekijöiden riittävästä

määrästä suhteesta lapsiin, näin vastaajista vastasi kuusi. Pienryhmä toimintaa kohtaamisen mahdollistamiseksi ehdotti kolme (3) vastaajaa. Aikaa toivottiin lisää useissa vastauksissa, sekä kolme (3) vastaajaa koki lapsen tuttuuden ja tiedon mahdollisista haasteista helpottavan kohtaamista.

Kyselyyn vastanneet arvioivat omaa mahdollisuuttaan kohdata lapsi yksilöllisesti työpäivänsä aikana asteikolla viidestä kymmeneen ja vastausten keskiarvoksi tuli 7,2. Kartoitimme vastaajien näkemyksiä työympäristön vaikutuksista lapsen kohtaamiseen avoimella kysymyksellä ”Millaisena koet työympäristön vaikutuksen lapsen yksilölliseen kohtaamiseen työssäsi varhaiskasvatuksessa?” Merkittäväksi tekijäksi nousi millaisia muut työntekijät ovat, vastaajista seitsemän (7) korosti työkavereiden vaikutusta lapsen yksilölliselle kohtaamiselle. Tilojen käyttöä ja liian pieniä tiloja kohtaamista hankaloittavana tekijänä korosti vastaajista viisi (5).

Kymmenen (10) vastaajaa toivoi määrällisesti pienempiä lapsiryhmiä kysyttäessä strukturoidulla kysymyksellä ” Millaisia keinoja toivoisit työnantajan tarjoavan, jotta yksilöllinen kohtaaminen mahdollistuisi työarjessasi?” Lisää perehdytystä kaipasi kolme (3) vastaaja ja kaksi (2) vastaajaa toivoi aikaa tutustua lapsen varhaiskasvatussuunnitelmiin, yksi (1) vastaajista nosti esille tarpeen lisäkoulutuksesta. Kysyttäessä vastaajien omaa näkemystä taitoihinsa kohdata lapsi yksilöllisesti. Kaikki vastaajat kokivat taitonsa kohdata lapset yksilöllisesti vähintään hyvin.

9 Johtopäätökset

Opinnäytetyö prosessi alkoi perehtymisellä aikaisempiin tutkimuksiin lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta. Aiheeseen tutustumisen seurauksena rajasimme opinnäytetyön koskemaan vähemmän tutkittua kiertävien sijaisien näkemyksiä ja kokemuksia lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa varhaiskasvatuksessa. Tutkimuskysymyksiksi muodostui ”Millaisia näkemyksiä kiertävällä sijaisella on lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa?” ja ”Miten lapsen yksilöllinen kohtaaminen näkyy kiertävän sijaisen havaintojen ja kokemusten mukaan varhaiskasvatus arjessa?”

Tutkittavan aiheen selkeytyessä meillä oli ajatus, että sijaisuus osaltaan vaikuttaisi lapsen yksilölliseen kohtaamiseen. Kiertävien sijaisten vastausten pohjalta voimme todeta, että sijaisuus ei

ole merkittävä tekijä lapsen kohtaamisessa vaan lapsen yksilölliseen kohtaamiseen vaikuttavat ammatillisuus ja halu kohdata ja nähdä lapsi yksilöllisesti. Aito läsnäolo ja halu kohtaamiseen näkyi kyselyn tuloksissa.

Tutkimuksen myötä halusimme lisätä omaa ymmärrystä kiertävien sijaisten näkemyksistä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta. Määritimme kerätyn aineiston pohjalta kaksi kokonaisuutta, jotka kuvaavat kiertävän sijaisen näkemyksiä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa ja vastaavat tutkimuskysymyksiin. Aineistoanalyysin keinoin käsitteellitimme Webropol kyselyn vastaukset ja tuotimme alaluokkien kautta pääluokkia, joita muodostui kaksi. Opinnäytetyön aineiston pohjalta merkittäviksi kokonaisuuksiksi nousi kiertävän sijaisen näkely-, havainnointi- ja kokemusmaailman perusteella henkilötekijöiden ja resurssi- ja rakennetekijöiden vaikutukset lapsen yksilölliselle kohtaamiselle.

Kiertävien sijaisten kokemukset lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa olivat hyvin yhteneväisiä. Tutkimuksen tulosten perusteella voimme todeta, että kaikki kyselyyn vastanneet kiertävät sijaiset kokivat, että heidän ammattitaitonsa on riittävän hyvää lapsen yksilölliseen kohtaamiseen. Kiertävät sijaiset tiesivät, miten lapsi kohdataan yksilöllisesti varhaiskasvatuksen arjessa sekä heillä oli aitoa halua lapsen yksilölliseen kohtaamiseen.

Kaskela ja Kronqvist (2007) määrittävät lapsen kasvun ja kehityksen kannalta merkitykselliseksi sosiaalisen vuorovaikutuksen. Lapsella on suuri tarve tulla kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi hänelle ominaisin ilmaisun keinoin (Kaskela, Kronqvist 2007, 20.) Lapsen äänen kuuleminen ja sen äärelle pysähtymisen merkitys korostui myös tutkimukseen valikoitujen aikaisempien tutkimusten tuloksissa. Aineistoanalyysin myötä aineistosta nousi esille sijaisten näkemyksiä siitä mitä yksilöllinen kohtaaminen heille merkitsee ja mitä se heidän mielestään on. Pelkistämisen jälkeen järjestellyissä alaluokissa korostui ammatillisuus, vuorovaikuttava toiminta, itsetunnon vahvistaminen, kommunikointi ja halu tutustua.

Teoria osion lähdemateriaaleihin perehtyessämme näkemyksemme varhaiskasvatuksen nykytilasta sai vahvistusta. Teoria osiossa esille nousee näkemys määrällisesti suurentuneista lapsiryhmistä ja liian vähäisen henkilöstöresurssin vaikutuksista varhaiskasvatuksen laatuun ja toiminnan mielekkyyteen. Aineistoa analysoidessa vahvistui näkemyksemme siitä, että kiire ja rakenteelliset

tekijät vaikuttavat suuresti lapsen yksilöllisen kohtaamisen toteutumiseen. Vastauksissa toivottiin keinoja ajallisiin haasteisiin ja lisäksi toivottiin esimerkiksi pukeutumistilanteisiin. Analyysin pohjalta korostui työaika suunnittelu ja päivän kulkuun vaikuttamisen merkitys. Oma jaksaminen ja työhyvinvointi samoin kuin ryhmäntuntemus ja ohjaustoimet nousivat analyysissä myös vahvasti esille. Aineistolähtöisesti johdettujen yläluokkien: johtajuus, työhyvinvointi, ryhmärakenne ja pysyvyys, perusteella voimme osoittaa lapsen yksilöllisen kohtaamisen toteutumiseen vaikuttavan myös rakenteelliset tekijät.

Opinnäytetyön johtopäätösten pohjalta voisi todeta, että sijaisuus ei ollut niin ratkaiseva tekijä lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa. Rajoittavaksi tekijäksi vastauksien perusteella nousi resurssit kiire, lasten ja henkilökunnan suhdeluku. Opinnäytetyön tulosten analysointi osoitti, että kyselyyn vastanneet henkilöt ovat ammatillisesti taitavia ja he tiedostavat niin lapsen yksilöllisen kohtaamisen tarpeen kuin käytännön keinot, miten tulisi toimia, jos aikaa kohtaamiselle järjestäisi.

Vaikka johtopäätöksissä korostuu rakenne- ja resurssitekijöiden vaikutus lapsen yksilölliselle kohtaamiselle. Ei asiassa voida nähdä korrelaatiota, lapsen yksilöllinen kohtaamisen laatu ei ole riippuvainen henkilöstön määrästä vaan laatuun vaikuttaa henkilöstön toiminta. Opinnäytetyön tulosten perusteella voidaan todeta, että vastaajien näkemyksen mukaan heidän mahdollisuutensa kohdata lapsi yksilöllisesti varhaiskasvatuksessa lisääntyisi, mikäli heillä olisi enemmän aikaa lapsen kanssa. Tästä ei voi kuitenkaan johtaa suoraa syy seuraus suhdetta, että aina kun työntekijällä on enemmän aikaa lapsen kanssa niin lapsen yksilöllinen kohtaaminen toteutuu.

Henkilötekijät ja rakenne- ja resurssitekijät nivoutuvat näin ollen yhteen. Opinnäytetyön tutkimus tulosten pohjalta voidaan todeta, että kun rakenne ja resurssitekijät ovat varhaiskasvatuksessa sopusoinnussa niin henkilötekijöiden vaikutus korostuu. Toisaaltaan voidaan todeta henkilötekijöiden korostuvan myös silloin kun rakenteelliset ja resurssitekijät eivät ole kunnossa. Toisensa kumoava vaikutus näkemyksissä voidaan nähdä johtuvan näkökulmasta ja katsontakannasta. Tulkinnallisuus tilanteessa korostaa henkilötekijöiden ja rakenne- ja resurssitekijöiden riippuvuutta toisistaan vaikkakin suora syy seuraus suhdetta ei niin välillä voida todentaa.

10 Kehittämistyön tai tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tuomi ja Sarajärvi (2018) kuvailevat validiteetin ongelmalliseksi laadullisessa tutkimuksessa, koska arvio tutkimuksen validiteetista pitää sisällään tulkinnan tuloksien totuudellisuudesta ja oikeudellisuudesta. Laadulliseen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on ehdotettu seuraavia käytänteitä: gredibility, transdferability, dependability, confirmability, joiden avulla tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan vapaasti suomennettuna termein: uskottavuus, vastaavuus, siirrettävyys, luotettavuus, tutkimus tilanteen arviointi, varmuus, riippuvuus ja vakiintuneisuus (Tuomi, Sarajärvi 2018, 160-163.) Tiedostamme, että laadullisesti tehtyä tutkimusta ei voi sellaisenaan toistaa, koska jokainen tutkimus on kokonaisuutena ainutkertainen. Samoin jokainen tutkija tuo oman tietotaitonsa ja näkemyksensä tulosten analysointiin ja tulkintaan (Vilka 2021, tutkimuksen luotettavuus). Analysointi ja valitun tutkimusryhmän vastausten tulkitsemiseen ei voi käyttää numeraalista tai muuten toistettavaa kaavaa, vaan tutkimus on autenttinen sen hetken näkemys ja tulkinta asiasta tai ilmiöstä. Toistettavuus voidaan kuitenkin sanoa toteutuneen, mikäli toinen tutkija löytää materiaalista samoja tutkimusviitteitä samoin kuin mikäli lukija ymmärtää tutkimuksen niin kuin tutkija sen tarkoitti (Vilka 2021.)

Hyvän tieteellisen käytänteen mukaan tulemme tutkimustyön tehdessämme käsittelemään tutkimusaineistoa huolellisesti, asianmukaisesti ja rehellisesti. Pitäydymme totuudessa ja emme vääristele tai muin keinoin vaaranna valitsemiemme lähdemateriaalien arvoa ja viittaamme tutkimusta tehdessämme materiaalin Jamkin edellyttämin lähdeviittein ja -luetteloin.

Tutkimustyöskentelymme on läpinäkyvää, suunnitelmallista, raportoitua ja laadullista (Tuomi, Rajamäki. 2018. 151). Tulemme tutkimustyötä tehdessämme toimimaan toinen toisemme moraalisenä ja kriittisenäkin äänenä. Muistutteleme toisiamme ajatuksiemme ja näkemyksiemme oikeudellisuudesta, tarkoituspohjista ja merkityksellisyydestä. Läpinäkyvyyden keinoin pyrimme olemaan tutkimuseettisesti luotettavia ja tuottamaan laadullisesti luotettavaa tietoa valitsemastamme aiheesta. Laadullisen tutkimuksen uskottavuutta ja vaikuttavuutta arvioitaessa tärkeäksi elementiksi nousee kriittisyys ja reflektointi. Tutkijan tulee suhtautua tutkimukseen uteliaasti, mutta samalla kyseenalaistaen ja reflektoiden omaa toimintaansa. Purkamalla tutkimus prosessia vaiheisiin ja dokumentaatiolla etenemistä tarkasti voi tutkimuksen uskottavuutta seurata ja vaikuttaa tutkimuksen läpinäkyvyyteen (Kvali-MOTV.)

Olemme valinneet tutkimuksen kohderyhmäksi varhaiskasvatuksen kiertävää sijaisuutta tekevät sijaiset, sillä koemme heidän näkökulman lapsen yksilöllisen kohtaamista tärkeäksi. Meille varhaiskasvatus arki näyttäytyy kiireisenä ja koemme huolta lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimista. Tiedostamme oman näkemyksemme ja pyrimme eettisen pohdinnan keinoin estämään oman näkemyksemme välittymisen tutkimustavoitteiden, menetelmien tai tuloksia analysoitaessa. Haluamme tuoda esille tutkittavan kohderyhmän ajatuksia ja näkemyksiä. Laadullisen tutkimuksen keinoin uskomme saavamme tietoa kohderyhmän keinoista kohdata lapsi yksilöllisesti varhaiskasvatuksessa. Selkeyttämällä kenen ehdoilla tutkimusta tehdään ja miten kohderyhmä valikoitu pystymme vaikuttamaan tutkimuksen eettisyyteen (Tuomi & Sarajärvi 2018, 154).

Tuomi ja Sarajärvi painottavat tutkimusetiikka velvoittavuudesta ja tähdentävät tutkijoita takaamaan tutkittavien anonymiteetin, vapaaehtoisuuden, ymmärryksen tutkimuksen luonteesta, menetelmistä, tavoitteista sekä hyvinvoinnin tutkimuksen aikana kuin myös luottamuksellisen aineiston käsittelyn (Mts. 155-157). Sitoudumme noudattamaan yläkuvaamiamme tutkimusetiikan kriteereitä ja olemaan tutkimuksen menetelmien, aineiston keruun, tulosten ja niiden analyysin suhteen rehellisiä.

Käytimme aineiston analysointiin sisällönanalyysia. Vaikkakin sisällönanalyysilla tuotettuja tutkimuksia onkin kritisoitu, niiden keskeneräisyydestä. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 117) toteavat Grönfrosin (1982) ja Grönfros & Vilkan (2011) määrittelevän sisällönanalyysilla toteutetun aineiston olevan vain järjestyksessä olevia johtopäätöksiä. Tällöin tutkimus ei esitele tutkimuksen tuloksia vaan esittelee tutkijan haluamaansa järjestykseen tuottaman aineiston. Saadakseen tehtyä toimivan sisällönanalyysin tulee tutkijan jo tutkimuksen aloittamista pohtiessaan, kiinnittää huomiota millaista materiaalia hän lähtee keräämään ja millaisiin vastauksiin aineistonkeruumetodit hänet johdattavat. (Tuomi, Sarajärvi, 2018, 146). Olemme tutkimusta aloittaessamme kiinnittäneet vahvasti huomiota millaista materiaalia tutkimukseen toivomme kyselytutkimuksella saavamme ja perehtyneet tarkasti pohtimaan miten tarkoituksen mukainen aineiston saanti onnistuisi. Olemme edenneet tutkimusta tehdessämme suunnitelmallisesti ja pitäneet mielessä sisällöllisesti merkittävän tutkimustyön kriteerit.

Kerätyn aineiston laaja-alainen sisäistäminen vaatii tutkijalta aikaa ja olemme varanneet opinnäytetyön tekemiseen ja sisällönanalysointiin riittävästi aikaa. Riittävä aika aineiston keruuseen ja sen analysointiin lisäävät laadullisen tutkimuksen luotettavuutta. Hyvin niukka aineisto ja siitä koottu sisältöanalyysin tulos, joka pitää sisällään tutkimustehtävät, tutkimuskysymykset ja haastattelukysymykset, ei vastaa Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan laadulliselle tutkimukselle asetettuja kriteereitä. Tuomi, Sarajärvi (2018) korostavat, että luettelomaisesti työstetty tutkimus ei Braunin ja Clarken (2006) mukaan vastaa näkemystä sisältöanalyysistä. (Tuomi, Sarajärvi 2018, 165.) Edellä kuvatun mukaista luettelointia olemme opinnäytetyötä kirjoittaessa pyrkineet välttämään.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta pohdittaessa nousee esille ajatukset objektisuudesta ja totuudesta. Laadullista tutkimusta tehtäessä on tarpeen tuntee tutkittava aihe ja ilmiöt sen ympärillä hyvin, mutta on ehdottoman tärkeää pysyä objektiivisena ja pidättäytyä muokkaamasta aineistoa ja tuloksia haluamaansa suuntaan. Objektivisen näkemyksen säilyttämisessä tutkijaa auttaa tutkimuksen julkisuus ja prosessia voi arvioida tutkimuskollegat, esimerkiksi face validiteetti menetelmin (Mts. 158.) Tiedostamme omat lähtökohtamme varhaiskasvatus alan tekijöinä ja siitä tulevan niin sanotun eturistiriidan. Tutkimustuloksia kirjoittaessa pyrimme olemaan mahdollisimman avoimia ja läpinäkyviä, jotta kyselyyn vastanneiden sijaisten näkemykset tulisivat tarkoitettulla tavalla esille.

Olemme yhteisymmärryksessä ja riippumattomasti valinneet tutkittavan aiheen, emme edusta mitään organisaatiota ja näin emme koe olevamme vastuussa tutkimuksen tuloksista, vaan voimme toteuttaa tutkimustyön ilman ulkopuolista painostusta tai oletusta/ toivetta tutkimuksen tuloksista. Puolueettomuus ja laaja tutustuminen tutkivaan aiheen tukevat mielestämme tutkimustyön eettistä toteutumista.

11 Pohdinta

Opinnäytetyön aihe haastoi meidät tutkimaan vähemmän tutkittua henkilöstöresurssia varhaiskasvatuksessa. Koimme, että opinnäytetyömme oli tarpeellinen, koska mielestämme on tärkeää tiedostaa millaisia kokemuksia sekä näkemyksiä kiertävää sijaisuutta tekevillä sijaisilla oli lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta varhaiskasvatuksessa. Aikaisemmin tehdyt tutkimukset

käsittelivät lapsen yksiköllistä kohtaamista, mutta niissä tarkasteltiin enemmän sitä, että miten vakituinen varhaiskasvatuksessa työskentelevä työntekijä kohtaa lapsen yksilöllisesti. Työmme teoria osassa olemme tuoneet monipuolisesti esille varhaiskasvatuksen nykytilaa, huomioiden ja omien kokemusten perusteella koemme käytänteissä olevan tarvetta muutokselle.

Saavutimme tutkimuksen tavoitteet ja kuvasimme objektiivisesti millaisia kokemuksia kiertävää sijaisuutta tekevillä sijaisilla lapsen yksilölliseen kohtaamiseen liittyen. Lisäksi kuvasimme tutkimus tuloksissa mitkä asiat lapsen yksilöllistä kohtaamista tukivat ja mitkä haastoivat varhaiskasvatus arjessa. Meitä kiinnosti aidosti halu saada tietää, että miten kiertävät sijaiset kokevat lapsen yksilöllisen kohtaamisen ja minkälaiset mahdollisuudet siihen ylipäätään on.

Tekemästämme lomakekyselyn vastauksista tuli selville millaisia näkemyksiä kiertävillä sijaisilla oli lapsen yksilölliseen kohtaamiseen liittyen varhaiskasvatuksessa. Vastaajien mielestä heillä olisi ollut lapsen yksilölliseen kohtaamisen taitoa sekä aitoa halua, mutta jatkuva kiire, liian suuret lapsimäärät, sekä henkilöstön puuttuminen vaikeuttivat lapsen yksilöllistä kohtaamista. Vastauksista tuli hyvin esille se, että mitkä asiat vastaajien mielestä tukivat lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa.

Lisäksi vastauksista tuli esiin se, että vastaajat eivät voineet aina kohdata lasta yksilöllisesti.

Me onnistuimme mielestämme meidän opinnäytetyössämme siinä, että tutkimusaihe kiinnosti sijaisena työskenteleviä henkilöitä ja saimme hyvän määrän vastaajia lomakekyselyyn.

Alkaessamme tehdä opinnäytetyöt koimme opinnäytetyön teon vaativaksi, sillä opinnäytetyö teko prosessi vaikutti meidän mielestämme hankalalta, emmekä aina oikein tienneet mitä tulisi tehdä seuraavaksi. Alku hankaluuksista huolimatta saimme kuitenkin työstettyä opinnäytetyötä ja prosessi alkoi etenemään. Onnistuimme työstämään opinnäytetyötä vaihe vaiheelta ja pysyimme alkuperäisessä aikataulussa. Koemme, että opinnäytetyön tekeminen sujui hyvin. Lisäksi meitä auttoi, että varhaiskasvatuksen johtajat sekä monet varhaiskasvatuksen yksiköiden johtajat olivat innoissaan meidän opinnäytetyössämme ja halusivat aidosti auttaa meitä saamaan lomakekyselyymme vastaajia.

Lähteet

Ahonen, L. 2015. Varhaiskasvattajan toiminta päiväkodin haastavissa kasvatustilanteissa.

Väitöskirja. Tampere Yliopisto: Kasvatustieteiden yksikkö. Viitattu 11.11.2023.

[https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98158/978-951-44-9971-](https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98158/978-951-44-9971-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[5.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98158/978-951-44-9971-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Arvola, O. 2021. Varhaiskasvatus eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden ja oppimisen mahdollistajana. Väitöskirja. Turun Yliopisto: Kasvatustieteiden tiedekunta. Viitattu 9. 11. 2023.

<https://ec.europa.eu/migrant-integration/sites/default/files/2021-08/ArvolaVarhaiskasvatus.pdf>

Haapala, L. 2016. Joustava työ, epävarma elämä. Keuruu. Otavan kirjapaino

Havisalmi, J. & Reunamo, J. 2023. Mistä varhaiskasvatuksen kaaoksessa on kysymys? Journal of Childhood education research 12, 2, 51-70. <https://journal.fi/jecer/article/view/120383/77630>.

Holkeri- Rinkinen, L. 2009. Aikuinen ja lapsi vuorovaikutusta rakentamassa. Diskurssianalyttinen tutkimus päiväkodin arjesta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy. Väitöskirja. Viitattu 25.10.2023.

[https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66472/978-951-44-7692-](https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66472/978-951-44-7692-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[1.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66472/978-951-44-7692-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Hujala, E. & Fansén, E. 2016. Varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja pedagoginen kehittäminen.

Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS- Kustannus.Jyväskylä. 314-329

Kalliala, M. 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? Helsinki. Yliopistopaino

Karlsson, R., Bigsten, A. & Garvis, S. 2018. A snapshot of substitute early childhood teachers in Sweden and Australia: Differences in training, regulation, and quality. Journal of Early Childhood Studies 2, 1. Viitattu 17.09.2023.

<https://journalofomepturkey.org/index.php/eccd/article/view/45>

Karhu, A., Heiskanen, N. & Närhi, V. 2021. Kohti Sosioemotionaalaisia taitoja ja lasten osallisuutta tukevaa toimintakulttuuria- Pro-Vaka-toimintamallin pilottivaiheen analyysi. Journal of Early Childhood Education Researc 10, 1, 83-113. Viitattu 19.9.2023.

<https://journal.fi/jecer/article/view/114151/67350>

<https://journal.fi/jecer/article/view/114151/67350>

Kaskela M.,Gronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Stakes. Helsinki. Viitattu 12.11.2023.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN_978-952-245-819-](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN_978-952-245-819-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[3.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110190/URN_ISBN_978-952-245-819-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Keltikangas-Järvinen, L. 2004. Temperamentti – ihmisen yksilöllisyys. 5. painos. Helsinki: WSOY.

Viitattu 2.12.2023. <https://www.bookbeat.fi/kirja/temperamentti-ihmisen-yksilollisyys-25760>,

Bookbeat

Kronqvist, E-L. 2006. Varhaispedagogiikan kehityspsykologinen perusta. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS-kustannus. Jyväskylä. 13-31

Kupila, P. 2016. Varhaiskasvatuksen asiantuntijuus oppivassa työyhteisössä. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS-Kustannus. Jyväskylä. 302-313

Kvali-MOTV. Viitattu. 12.11.2023. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html

Köngäs M., Ruohola, V. & Sintonen, S. 2023. Reflektiivisyys varhaiskasvatuksessa- Laajempaa ymmärrystä rakentamassa. Kasvatus ja aika, 17,1, 171-183. Viitattu 26.10.2023. <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/119402/77140>

Köngäs, M. 2019. Tunneäly varhaiskasvatuksessa. PS-Kustannus. Jyväskylä.

Laakso, K-S. 2023. Yksivuotiaat täyttävät päiväkodit nyt myös Suomessa-muutos vaatii lisää henkilökuntaa ja kantajia. Yle. Viitattu 21.9.2023. <https://yle.fi/a/74-20045434>

Mattila, K-P. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. PS-kustannus, Jyväskylä.

Moilanen, J-M. 2013. Määräaikaiset ja osa-aikaiset työsopimukset. Talentum, Helsinki.

Mäkinen, M. 2016. Minä olen ja kuulun! Lapsen identiteetin tukeminen. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. (97-110). PS-kustannus. Jyväskylä

Niemi, M. 2012. Lapsen ominaisuudet, perheen resurssit ja vanhempi-lapsi suhteen kehityksen ennustajana. Pitkittäistutkimus varhaislapsuudesta kouluikään. Väitöskirja. Tampereen Yliopisto: Yhteiskunta ja kulttuuritieteiden yksikkö. Viitattu 1.11.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66944/978-951-44-8918-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen P., Pulkkinen I. & Ruoppila I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. WSOY

Ojala, M. 2020. Perusteita ja haasteita varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ja koulun alun kehittämiseksi erityisesti lapsen oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta. Helsingin Yliopisto: Kasvatustieteiden laitos. Viitattu 1.11.2023. <file:///C:/Users/HP/Downloads/Perusteita%20ja%20haasteita%20varhaiskasvatuksen.pdf>

Pihlaja, P. 2022. Sosiaalis-emotionaalinen kehitys ja sen vaikeudet. Teoksessa Varhaiserityiskasvatus. (138-161). Ps-kustannus. Jyväskylä.

Raina, L. & Haapaniemi, R. 2005. Yksilöt yhdessä: Kasvatus ja persoonan laatu. Arator, Helsinki.

Ranta, S., Sajaniemi, N., Eskelinen, M. & Lämsä, T. 2021. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen: pedagogisen toiminnan edellytykset suomalaisessa päivähoidossa ja varhaiskasvatuksessa.

Kasvatus ja aika, 15, 2, 60-72 Viitattu

26.10.2023. <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/103194/64317>

Reunanen, M, A, T. 2017. Toimijuus kuntoutuskokemusten kerronnassa ja fysioterapian kohtaamisessa. Väitöskirja. Lapin Yliopisto: Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Viitattu 1.11.2023.

https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62863/Reunanen_Merja_ActaE_216_pdfA.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rogoff, B. 2003. The Cultural Nature of Human Development. Oxford University Press. Viitattu 1.11.2023.

https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5062545/mod_resource/content/1/RogoffThe%20Cultural%20Nature%20of%20Human%20Development-Oxford%20University%20Press%2C%20USA%20%282003%29.pdf

Savela, S., 2023. Joukko päiväkoteja keksi, miten sijaisrumba ratkeaa ja kaikilla on hyvä olla- apuun otettiin opiskelijat ja eläkeläiset. Yle. Viitattu 27.9.2023. <https://yle.fi/a/74-20014247>

Tahkokallio, L. 2014. Lastentarhaopettajan ammatillinen kehittyminen havainnointiin perustuvan reflektoinnin kautta. Väitöskirja. Helsinki Yliopisto: Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Viitattu

26.10.2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/a37c91e6-a1bf-4a75-823558ae08da7470/content>

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki. Viitattu 29.11.2023. <https://janet.finna.fi>, Ellibslibrary.

Turja, L. 2016. Varhaispedagogiikan lähtökohdat. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. (41-55). PS-kustannus. Jyväskylä

Törmälehto Erna. 2021. Vanhemmat ja opettajat lasten tunnetilojen tunnistajina. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Viitattu 2.12.2023.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/135458/978-952-03-2174-1.pdf>

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018. Annettu 23.8.2018. Viim. muutos 30.12.2019. Viitattu 26.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180753>

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Annettu 01.09.2018. Viim. muutos 1.1.2023. Viitattu 17.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2022. Opetushallitus. Viitattu 19.09.2023.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Vilkka, H. 2021. Tutki ja kehitä. PS-Kustannus. Jyväskylä.

Ylikörkkö, E-M. 2022. Lapsen osallisuuden tilan muotoutuminen lapsen ja opettajan välisissä kohtaamisissa. Journal of Early Childhood Education, 11, 2, 72-98. Viitattu 12.11.2023.

<http://jultika.oulu.fi/files/nbnfi-fe2022061346010.pdf>

Wihersaari, J. 2011. Kohtaaminen – Opettajuuden ydin? Väitöskirja. Tampereen Yliopisto: Kasvatustieteiden tiedekunta. Viitattu

8.11.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66693/978-951-44-8310-3.pdf?sequence=1&isAllowed=yi>

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Vastaajan ikä

- Alle 20v.
- 20-25v.
- 26-30v.
- 31-39v.
- 40-49v.
- Yli 50v.
- Yli 60v.

1. Työsuhteen muoto









2. Koulutustausta

3. Työkokemus varhaiskasvatuksessa

- Alle 1v,
- 1-2v 3-7v.
- Yli 7v.
-

4. Mitä yksilöllinen kohtaaminen mielestäsi on lapsen kanssa toimiessa työssäsi varhaiskasvatuksessa?

5. Miten lapsen yksilöllinen kohtaaminen näkyy toiminnassasi työskennellessäsi varhaiskasvatuksessa?

	1 	2 	3 	4 
Tilanteiden ennakoitina ja varautumista	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Empaattisena vuorovaikuttavana kommunikointina	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lapsen tunnetilojen huomiointina	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vaatina/henkisesti raskaana läsnäolona	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Energiaa tuovana ja työlle merkitystä	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pakollisena pahana, jotta arki päiväkodissa sujuisi	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	1 	2 	3 	4 
Mahdottomana, ei toteutuvana tavoitteena	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

6. Miettiessäsi edellistä työvuoroasi, millaisia kohtauksia sinulla oli lasten kanssa?

- Katsekontaktin ottamista lapseen
- Leikkiin osallistumista
- Vuorovaikutusta, lapsen kanssa käytyä keskustelua
- Empaattista lapsen tunnetilojen huomiointia
- Lapsen perushoitotilanteisiin osallistumista, pukeminen, ruokalu, wc-käynnit
- Lapsen sylissä pitämistä
- Ei mitään yllämainituista

7. Millaisia lapsen yksilöllisen kohtaamisen tilanteita olisit toivonut työpäivääsi lisää?

8. Onko lapsen yksilöllinen kohtaaminen aina mahdollista

- Kyllä
- Ei

9. Mitä lapsen yksilöllinen kohtaaminen mielestäsi vaatii?

10. Mitkä asiat vaikeuttavat/ haastavat lapsen yksilöllistä kohtaamista?

11. Mitkä asiat helpottavat/ tukevat lapsen yksilöllistä kohtaamista?

12. Millaisena koet mahdollisuutesi kohdata lapsia yksilöllisesti työpäiväsi aikana?



13. Millaisena koet työympäristön vaikutuksen lapsen yksilölliseen kohtaamiseen työssäsi varhaiskasvatuksessa?

14. Millaisia keinoja toivoisit työnantajan tarjoavan, jotta lapsen yksilöllinen kohtaaminen mahdollistuisi työarjessasi useammin?

- Työnohjausta
- Enemmän perehdytystä
- Aikaa tutustua lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin
- Määrällisesti pienempiä lapsiryhmiä
- Motivointia, kursseja, koulutusta Ei
- mitään, kaikki sujuu

15. Millaiseksi koet omat taitosi lapsen yksilöllisessä kohtaamisessa?

Liite 2. Kyselyn saatekirje

Hei!

Tämä kysely on osana Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoiden Hanna Ahon ja

Mira Marjasen opinnäytetyötä, jonka aiheena on: Lapsen yksilöllinen kohtaaminen kiertävää sijaisuutta tekevän sijaisen näkökulmasta.

Kysely on tarkoitettu eri varhaiskasvatus yksiköissä työskenteleville kiertäville sijaisille, joilla ei ole vakituista työsuhdetta. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonymisti, eikä kyselyn vastauksia yhdistetä työntekijöihin. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja siihen vastaaminen vie aikaa n. 10 minuuttia (vastauksia ei voi välissä tallettaa ja jatkaa kyselyä vaan vastaaminen ja vastausten lähettäminen tulisi tehdä yhdellä kertaa).

Opinnäytetyömme tavoitteena on tutkia, että millaisia kokemuksia kiertävää sijaisuutta tekevillä sijaisilla on lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta. Kyselystä saatujen vastauksien pohjalta tuotamme laadullisen tutkimuksen menetelmin analyysiä sijaisten näkemyksistä lapsen yksilöllisestä kohtaamisesta työssään varhaiskasvattajina.

Kyselystä saatuja vastauksia säilytetään opinnäytetyön tekemisen ajan yksityisessä tiedostossa, johon pääsevät käsiksi ainoastaan opinnäytetyön tekijät. Vastaukset poistetaan opinnäytetyön valmistuttua joulukuussa 2023.

Jos vastaat kyselyymme, niin annat siten luvan meille käyttää vastauksiasi meidän tutkimuksessamme.

Kiitämme sinua mielenkiinnosta tutkimustamme kohtaan, ajastasi, vastauksistasi ja näin osallistumisestasi opinnäytetyöprojektiimme. Vastauksiesi avulla saamme ajankohtaista tietoa työssäsi vallitsevista käytänteistä ja lisäämme ymmärrystämme varhaiskasvatuksen lapsen kohtaamisen tilasta. Kiitos!

Kysely on avoinna 3.11.2023 klo 20.00